

Π. ΤΣΑΚΙΡΗΣ: Σε όλο αυτό εδώ το περιβάλλον, το αρκετά δυσάρεστο για την περιοχή μας, έχουμε και τις ευχάριστες νότες, όπως είναι η σημερινή και (...) μία ενδιαφέρουσα συνάντηση την οποία είχα στις αρχές της εβδομάδας με την κυρία Δεληγιάννη και την κυρία Ζαχαροπούλου. Συζητήσαμε αρκετά και συζητήσαμε εκτενώς, για αυτό δεν θέλω να κάνω έναν απλό χαιρετισμό, θέλω να κάνω μια τοποθέτηση για αυτά τα οποία ειπώθηκαν. Θέλω να αναπτύξω όσο πιο σύντομα μπορώ τις σκέψεις μου για αυτά τα οποία κουβεντιάσαμε, και κατέληξα ότι τελικά το μεγάλο ενδιαφέρον για όλα αυτά τα οποία άκουσα προχθές, τα οποία μου άρεσαν πάρα πολύ είναι η αλήθεια, και για να έχει νόημα η σημερινή συνάντηση, θεωρώ ότι θα πρέπει νομίζω να ξεκινήσουμε μια ριζική μετατόπιση του παραδείγματος, δηλαδή το πώς τελικά ακόμα και για τη βιομηχανική κληρονομιά και για την πολιτιστική μας κληρονομιά εν γένει, να περάσουμε από αυτή την αντίληψη την οποία είναι πλέον δεδομένη, του ιστορικού κελύφους, στην αντίληψη του αναπτυξιακού πόλου, πώς μπορούμε δηλαδή να τα συνδυάσουμε όλα αυτά, και με δεδομένο ότι έχουμε καταλήξει στο τι ακριβώς υπάρχει στη χώρα μας, και να πω πιο ειδικά συγκεκριμένα για αυτό το θέμα το οποίο κουβεντιάζουμε, ότι ναι, ένα παλιό εργοστάσιο, μια εγκαταλελειμμένη αποθήκη, δεν είναι απλά άδεια νεκρά κτίρια, εγώ αυτό έχω καταλάβει από την κουβέντα την οποία κάναμε. Η αδράνεια είναι πολλές φορές αυτή η οποία μετατρέπει όλους αυτούς τους χώρους σε θύλακες ασχήμιας, σε εστίες παραβατικότητας και αστικής απαξίωσης.

Αλλά για εμένα είναι πάρα πολύ σημαντικό τελικά να μπορέσουμε να μετατρέψουμε όλους αυτούς τους χώρους σε έναν νέο κύκλο ζωής. Το λένε κυρίως έξω (...), το πώς δηλαδή μετατρέπουμε τις μουτζούρες, να το πω έτσι σχηματικά, σε μοχλούς τοπικής ανάπτυξης.

Κατέληξα, και μετά από την κουβέντα και από την όποια εμπειρία έχω είτε ως Αυτοδιοικητικός, επτά χρόνια ως Δήμαρχος,

είτε ως Πρόεδρος της Επιτροπής Πολιτισμού, ότι η προσέγγιση, η τεχνοκρατική προσέγγιση της επανάχρησης τελικά πρέπει να στηρίζεται σε τρεις βασικούς πυλώνες. Ο ένας είναι και λίγο (...), χρήζει ίσως και κουβέντας αν θέλετε. Σίγουρα για εμένα, τους έχω σημειώσει, επιτρέψτε μου λίγο να τους διαβάσω από μέσα, καθώς έχει ενδιαφέρον.

Άρα οι ευέλικτες και μικτές χρήσεις στα κτίρια δηλαδή αυτά τα οποία πρέπει να φιλοξενούν σύγχρονες και βιώσιμες δραστηριότητες, πολιτισμό, καινοτομία, νεοφυή επιχειρηματικότητα, και όχι τελικά να γίνονται (...) μουσεία, αυτό θα πρέπει να το αντιληφθούμε όλοι νομίζω.

Σίγουρα χρειάζεται ένα καθαρό διοικητικό μοντέλο. Αυτό το οποίο επονομάζουμε και στην Αυτοδιοίκηση, ένα σύγχρονο asset management, με ευέλικτα σχήματα διοίκησης. Έχουμε στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης τέτοια σχήματα, υπάρχουν οι Ανώνυμες Εταιρείες, υπάρχουν οι Αναπτυξιακοί Οργανισμοί, οι οποίοι τελικά όλοι αυτοί μπορούν να εγγυηθούν τη βιωσιμότητα του έργου σε βάθος χρόνου, μα πιο σημαντικό είναι η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα. Δεν μπορούμε τα πάντα να τα περιμένουμε από το κράτος. Αυτό δηλαδή το οποίο έχει θεσμοθετηθεί και στη χώρα μας εδώ και 10ετίες αναφορικά με τις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, είναι τόσο σημαντικό να αναφερθεί καθώς η μόχλευση αυτών των ιδιωτικών κεφαλαίων είναι πιο αναγκαία από ποτέ.

Άρα όλο αυτό το τρίπτυχο, οι πυλώνες οι τρεις οι οποίοι στηρίζονται προς αυτή την κατεύθυνση, θεωρώ ότι είναι αναγκαίοι για να έχει μια βάση και μια ουσία η κουβέντα.

Υπάρχουν τα διεθνή παραδείγματα, θα σας τα πουν νομίζω οι ειδικότεροι από εμένα πάνω σε αυτά τα θέματα, θέλω όμως να σταθώ σε κάτι και να κλείσω αυτή τη σύντομη παρέμβαση.

Στην πρόθεση την οποία υπάρχει, και αναφέρθηκε στην προηγούμενη συνάντησή μας, αναφορικά με τη δημιουργία του

Δικτύου. Τι είναι ένα Δίκτυο, υπάρχουν πάρα πολλά Δίκτυα, κατά την άποψή μου τα περισσότερα δεν λειτουργούν έτσι όπως θα έπρεπε να λειτουργήσουν.

Εάν δούμε το Δίκτυο, κυρία Δεληγιάννη, κυρίως σε εσάς αναφέρομαι, γιατί το αναφέρατε αυτό το πράγμα, εάν δούμε το Δίκτυο μόνο... ο λόγος ύπαρξής του θα ήταν αναγκαίος αν το δούμε μόνο ως ένα επιχειρησιακό πλάνο. Δηλαδή άμεσες ψηφιακές καταγραφές, έτοιμους οδηγούς χρήσεων για όλες αυτές τις στατικές, αρχιτεκτονικές προκλήσεις που χρειάζονται, αλλά κυρίως με μια πιο κοινή και αν θέλετε επιθετική γραμμή διεκδίκησης των χρηματοδοτικών εργαλείων για ώριμα project, μόνο τότε θα μπορέσει αυτό το Δίκτυο να έχει λόγο ύπαρξης, γιατί δεν θεωρώ ότι θα έχει νόημα να προσθέσουμε μια επιπλέον γραφειοκρατική διαδικασία σε όλα αυτά τα οποία συζητάμε να λειτουργήσουν, δηλαδή ένα Δίκτυο για να πούμε ότι το κάναμε. Αλλά θα είναι ένα καθαρό επιχειρησιακό εργαλείο. Δηλαδή δεν χρειαζόμαστε κατά την άποψη μια επιπλέον δομή η οποία θα παράγει απλά ευχολόγια, αλληλογραφίες, καθυστερήσεις, και θα βρισκόμαστε μεταξύ μας να λέμε τι ωραία που τα κάνουμε και τα είπαμε, αλλά το κράτος έτσι, αλλά ο ένας έτσι και ο δέινα αλλιώς.

Όλα αυτά αν μπουν σε μια πιο επιχειρηματική στοχοπροσηλωμένη λογική, θα έχει πολύ μεγάλο νόημα για να μπορέσει και να υποστηριχθεί, που είναι δουλειά... και να διατηρηθεί, που είναι δουλειά του Υπουργείου Πολιτισμού, αλλά να αναδειχθεί σε ένα ευρύτερο επίπεδο, με τη συμμετοχή και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που νομίζω ότι είναι πολύ κομβικός ο ρόλος της, όπως πολύ σωστά αναφέρθηκε και στη συνάντηση την οποία κάναμε, για να καταλήξουμε τελικά να πούμε ότι δεν διασώζουμε απλώς το παρελθόν, αλλά δημιουργούμε νέους σύγχρονους πνεύμονες οικονομικής, τουριστικής και κοινωνικής δυναμικής για το μέλλον των πόλεών μας.

Θέλω να ευχηθώ καλή αρχή στις εργασίες μας. Να ευχαριστήσω θερμά και την κυρία Δεληγιάννη, και την κυρία Ζαχαροπούλου, και τις συνδαιτημόνισες εκεί, δεν έχω γνωρίσει από κοντά, για την πρωτοβουλία την οποία έχετε αναλάβει. Να αισθάνεστε την ΚΕΔΕ ειλικρινή αρωγό και συμπαράστατη σε αυτή την προσπάθεια.

Θέλω πάρα πολύ να ακούσω και τις απόψεις των υπολοίπων, για να μπορούμε να βγάλουμε συμπεράσματα, και βήμα-βήμα να προχωρήσουμε αυτό το οποίο έχετε βάλει στο μυαλό σας, γιατί θεωρώ ότι η προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς τελικά είναι κάτι τεράστιο για την πατρίδα μας, και με αυτόν τον τρόπο νομίζω ότι μπορούμε να αναπτυχθούμε έτι περαιτέρω.

Σας ευχαριστώ πολύ, σας μεταφέρω και τους χαιρετισμούς του Προέδρου, του Λάζαρου του Κυρίζογλου. Δεν μπόρεσε δυστυχώς λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων να είναι εδώ κοντά μας, όμως σίγουρα θα απασχολήσει την ΚΕΔΕ και στην Επιτροπή Πολιτισμού αυτή η πρωτοβουλία και ήδη έχω αιτηθεί στο επόμενο συνέδριο, στις αρχές του Νοέμβρη, να υπάρχει θεματική αναφορικά με τον Πολιτισμό. Θα σας ενημερώσουμε το πώς μπορούν να εξελιχθούν και αυτές οι εργασίες.

σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ (Κ. ΜΗΤΣΟΥ): Ευχαριστούμε και εμείς, κύριε Δήμαρχε.

Να δώσουμε το λόγο στην κυρία Λιλιμπάκη, αν είναι έτοιμη. Πρόεδρος Παραρτήματος Θεσσαλονίκης ΕΛΛΕΤ, και τακτικό μέλος της Επιτροπής Παρακολούθησης του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας.

Ο λόγος σε εσάς.

Μ. ΛΙΛΙΜΠΑΚΗ: Καλημέρα σας.

Αξιότιμοι Δήμαρχοι και εκπρόσωποι όλων των Δήμων που συμμετέχετε στη σημερινή Ημερίδα, κυρίες και κύριοι. Απευθύνω αυτό το χαιρετισμό στη σημερινή συνάντηση καθώς πρόκειται για μία προοδευτική πρωτοβουλία που διοργανώνεται σε συνεργασία

της ΚΕΔΕ, της ΕΕΤΑΑ, με την Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, και το Συμβούλιο Βιομηχανικής Κληρονομιάς.

Το θέμα της Ημερίδας «Η σημασία της δημιουργίας Δικτύου ΟΤΑ για την προστασία της βιομηχανικής κληρονομιάς, φέρνει πιο κοντά στην πραγματικότητα των Δήμων την ΕΛΛΕΤ, το Παράρτημα στη Θεσσαλονίκη, και το (...). Συγγνώμη για τα αρχικά, για να συντομεύουμε και το χρόνο.

Ειδικότερα η ΕΛΛΕΤ είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, η οποία αγωνίζεται από το 1972 για το περιβάλλον και τον πολιτισμό της χώρας μας, έχοντας στο κέντρο της δράσης της τον πολιτισμό και την κληρονομιά του, την ποιότητα ζωής, το περιβάλλον και τους τρόπους διάσωσής τους.

Το Παράρτημα Θεσσαλονίκης, που λειτουργεί από το 1991, έχει ήδη ασχοληθεί με βιομηχανικά συγκροτήματα, μεταλλεία, δίκτυα υποδομών, καπναποθήκες και λοιπά.

Το (...) λειτουργεί με έδρα τη Θεσσαλονίκη, και ιδρύθηκε μετά από πρωτοβουλία των μελών του Παραρτήματος Θεσσαλονίκης, με πρωτεργάτισσα την αρχιτέκτονα, κυρία Όλγα Δεληγιάννη, καθώς λειτουργούσε ήδη ως Ομάδα Βιομηχανικής Κληρονομιάς από το 1991.

Είναι το μόνο από τα 16 Ειδικό Συμβούλιο της ΕΛΛΕΤ που έχει έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Κύριοι στόχοι του είναι η προστασία και η ανάδειξη της βιομηχανικής κληρονομιάς ως πολιτιστικής κληρονομιάς, και η ευαισθητοποίηση του κοινού και των τοπικών Αρχών σε θέματα αποκατάστασης των βιομηχανικών μνημείων, στο πλαίσιο της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Το ΣΥΒΙΚ συνεργάζεται στενά με φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό στην Ελλάδα, αλλά και διεθνώς, όπως τα (...), και λοιπά.

Παρεμβαίνουμε με θέσεις και υπομνήματα προς τις εκάστοτε κρατικές και αυτοδιοικητικές Αρχές, σχετικά με θέματα που αφορούν

χαρακτηρισμούς και μελέτες αποκατάστασης και επανάχρησης βιομηχανικών μνημείων, καθώς και πολεοδομησης και θεσμοθέτησης όρων δόμησης σε ιστορικές βιομηχανικές περιοχές.

Για κάποια από τα ζητήματα, σε συνεργασία με άλλα Ειδικά Συμβούλια της ΕΛΛΕΤ, καθώς το ζήτημα δεν αφορά μόνο την αρχιτεκτονική, αλλά και την πολεοδομική κλίμακα, καθώς και την οικονομική και κοινωνική ιστορία των συνόλων εντός του αστικού ιστού.

Το 2022 ξεκίνησε η προσπάθεια ενεργοποίησης των ΟΤΑ στην κατεύθυνση της θέσπισης αρχών για την αναγνώριση των αξιών της βιομηχανικής κληρονομιάς, και για την ανάληψη δράσεων βιώσιμης διαχείρισής της.

Η επίτευξη συνέργειας μεταξύ των αυτοδιοικητικών Αρχών, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών, τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών, γύρω από την αποκατάσταση, επανάχρηση και ανάδειξη ιστορικών βιομηχανικών κτιρίων και (...), παρέχει ένα πλαίσιο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των πόλεων και τη βελτίωση των διοικητικών τους ικανοτήτων σε διαχείριση των εξελισσόμενων προκλήσεων με την ένταξη των ιστορικών βιομηχανικών τόπων και μνημείων της χώρας μας σε πανευρωπαϊκά και διεθνή Δίκτυα.

Στο πλαίσιο αυτό χαιρόμαστε που η ΚΕΔΕ και η ΕΕΤΑΑ αποδέχτηκαν την πρόταση να συζητηθεί σήμερα η διακήρυξη αρχών συνεργασίας ΟΤΑ προς τη δημιουργία ενός Δικτύου, ένα θέμα το οποίο έχει ήδη εγκριθεί από μια σειρά Δημοτικών Συμβουλίων.

Από την πλευρά της η ΕΛΛΕΤ δεσμεύεται να μεριμνήσει ώστε να διαχέονται στο κοινωνικό σύνολο η σημασία και οι αξίες της βιομηχανικής κληρονομιάς, μέσω εκθέσεων, εντύπων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων, μέσων επικοινωνίας, επιτρέποντας παράλληλα την πρόσβαση σε σημαντικά βιομηχανικά σύνολα και προωθώντας την επισκεψιμότητα σε βιομηχανικά τοπία, με συμβατότητα πάντα προς τη φέρουσα ικανότητά τους.

Επίσης θα συνεργαστεί για την ανταλλαγή καλών πρακτικών επανάχρησης με έμφαση στην αειφόρο διαχείρισή τους.

Επιπλέον θα συνδράμει στην εξασφάλιση και διοχέτευση κονδυλίων για έργα καταγραφής και τεκμηρίωσης (...), για μελέτες αποκατάστασης, επανάχρησής και απόδοσής τους στο κοινωνικό σύνολο.

Τέλος, θα συνδράμει με συναφείς με την εκπαίδευση δράσεις και στην παροχή ειδικού ενημερωτικού υλικού για τους δημότες, τους μαθητές, και τους σπουδαστές, καθώς και τους επισκέπτες των (...).

Για δράσεις όπως οι προαναφερόμενες στοχεύουμε την αξιοποίηση του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας που έχει ήδη υπογραφεί μεταξύ ΚΕΔΕ – ΕΕΤΑΑ και ΕΛΛΕΤ.

Είμαι σίγουρη ότι η παρουσιάσεις και η συζήτηση που ξεκινά σήμερα θα εμπλουτίσουν τις γνώσεις μας ώστε να συνεχιστεί η συνεργασία των Δήμων και της ΕΛΛΕΤ για όλα όσα μόλις προαναφέρθηκαν, και για όποιους επιμέρους στόχους τεθούν.

Κλείνοντας, εύχομαι καλή επιτυχία στη σημερινή συνάντηση και καλή περαιτέρω συνέχεια. Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Λιλιμπάκη.

Πριν δώσω το λόγο στον κύριο Γούπιο να ενημερώσω ότι ο κύριος Τσακίρης είναι εκτός γιατί έχει γίνει διακοπή ρεύματος στο Ωραιόκαστρο, και θα ξανά συνδεθεί με το που θα έρθει το ρεύμα.

Κύριε Γούπιε, ο λόγος σε εσάς. Είναι ο κύριος Γιάννης Γούπιος, Διευθυντής Οικονομικής Ανάπτυξης και Οργάνωσης και Περιβάλλοντος από την ΕΕΤΑΑ. Και σας ακούμε.

Ι. ΓΟΥΠΙΟΣ: Καλημέρα και από εμένα σε όλους. Εκ μέρους του Προέδρου της ΕΕΤΑΑ, κυρίου Μαραβέλια, και του Διευθύνοντα Σύμβουλου, κυρίου Μαυρίδη, να σας καλωσορίσω στη σημερινή συνάντηση με το θέμα της... Η σημασία της βιομηχανικής... και του Δικτύου για τη βιομηχανική κληρονομιά.

Καταρχήν να ευχαριστήσω και την ΚΕΔΕ, αλλά και την ΕΛΛΕΤ, και το Συμβούλιο Βιομηχανικής Κληρονομιάς, για τη μέχρι τώρα συνεργασία.

Η πρώτη συνάντηση όταν έγινε, και είχε έρθει η κυρία Δεληγιάννη να κάνουμε τη συνάντηση, σαν ΕΕΤΑΑ βρήκαμε πολύ ενδιαφέρουσα την πρόταση, γιατί θεωρούμε ότι ο ρόλος της Αυτοδιοίκησης στη διατήρηση της βιομηχανικής κληρονομιάς είναι καθοριστικός, γιατί οι φορείς που βρίσκονται κοντά στα μνημεία αυτά είναι οι φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, και μπορούν να αξιοποιηθούν από την κοινωνία και στα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν έχει κατά τη γνώμη ένα απλώς βοηθητικό ρόλο, αλλά ένα στρατηγικό ρόλο στη διατήρηση της βιομηχανικής κληρονομιάς. Αναγνωρίζει, προστατεύει, χρηματοδοτεί, βρίσκει πηγές χρηματοδότησης, επαναχρησιμοποιεί και προβάλλει αυτά τα μνημεία. Άρα συμβάλλει στη (...) και την τοπική ανάπτυξη και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Στα πλαίσια αυτά θεωρούμε πολύ σημαντικό αυτό το... την πρωτοβουλία που πήραμε για τη δημιουργία αυτή του Δικτύου. Επειδή άκουσα και τον κύριο Τσακίρη, θα έλεγα ότι αυτό το Δίκτυο δεν θέλουμε μόνο να είναι ένα τυπικό Δίκτυο με μια δομή. Εξάλλου τώρα με τον νέο Κώδικα δεν ξέρω αν (...) δομή. Αλλά ένα Δίκτυο ζωντανό το οποίο μπορεί να μεταφέρει, να ανταλλάσσει πληροφορίες, να αποτελέσει δηλαδή μία μόνιμη πλατφόρμα συνεργασίας μεταξύ των Δήμων που διαθέτουν βιομηχανικό απόθεμα και επιθυμούν να προστατεύσουν, και να αναδείξουν, και να αξιοποιήσουν τους πόρους προς όφελος των πολιτών και της τοπικής ανάπτυξης.

Σήμερα είχα μια συνεργασία με ένα Δήμο και μου είπε ότι έχει... και ίσως να είναι μια καλή πρακτική που να τη δούμε, ότι έχει αρκετούς αγροτικούς συνεταιρισμούς στην περιοχή του, και ήδη μερικούς από αυτούς τους αγόρασε και προσπαθεί να τους

αξιοποιήσει είτε ως μνημεία, είτε ως μουσεία, είτε και μερικά από αυτά να συνεργαστεί με τον ιδιωτικό τομέα για να αξιοποιηθούν.

Άρα νομίζω ότι είναι ένα πλαίσιο που βελτιώνει σημαντικά, γιατί αυτά τα μνημεία είναι (...) για τους ανθρώπους και για την περιοχή. Άρα νομίζω ότι η Αυτοδιοίκηση έχει ένα ρόλο και νομίζω ο ρόλος του Δικτύου είναι να μεταφέρει εμπειρίες και τεχνογνωσία για το πώς αξιοποιούνται, πώς σχεδιάζονται, πώς βρίσκουμε πηγές χρηματοδότησης, ποια εργαλεία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε, και πώς αυτά μελλοντικά μπορούν να γίνουν λειτουργικά και βιώσιμα. Γιατί πρέπει να είναι όλος αυτός ο κύκλος, δηλαδή από την αρχή του σχεδιασμού, και τη βιωσιμότητά τους, είναι ιδιαίτερα σημαντικό, και νομίζω ότι αυτό είναι ένα από τα σημαντικότερα στα Δίκτυα, και θα ήταν ίσως σημαντικό να έχουμε εδώ και τα προβλήματα και τα ειδικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι που προσπαθούν να αξιοποιήσουν αυτά τα είδη της βιομηχανικής κληρονομιάς σε όλα τα επίπεδα.

Στα πλαίσια αυτά νομίζω ότι σαν ΕΕΤΑΑ, που έχουμε ένα ρόλο επιστημονικό και τεχνικό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συνεργαζόμαστε σχεδόν με όλους τους Δήμους, θα συμβάλλουμε έτσι προς την κατεύθυνση αυτή, και νομίζω σήμερα είναι μια πρώτη συνάντηση, και ίσως τέλος να καταλήξουμε ποια είναι τα επόμενα βήματα, δηλαδή πώς μπορούμε πραγματικά αυτό το ρόλο των Δικτύων, και βλέπω αρκετή συμμετοχή Δήμων, άρα σε επόμενο βήμα μπορεί να είναι πολύ μεγαλύτερη, γιατί νομίζω σχεδόν σε όλους τους Δήμους της χώρας υπάρχουν τέτοιου είδους μνημεία, τα οποία πιθανόν κάποιοι Δήμοι να μην μπορούν να τα αξιοποιήσουν, είτε γιατί δεν έχουν την ικανότητα, είτε δεν μπορούν να σχεδιάσουν σωστά.

Άρα νομίζω ότι είναι ένα κρίσιμο αυτή η αξιοποίηση και η εμπειρία που έχουν οι άλλοι Δήμοι από την αξιοποίηση. Ήδη πολλοί Δήμοι μέσα από τα έργα της ΒΑΑ και της ΟΧΕ σχεδιάζουν και υλοποιούν αυτή τη στιγμή τέτοιου είδους αξιοποίηση.

Νομίζω λοιπόν ότι θα συμβάλλει η σημερινή συνάντηση, και (...) μια τέτοια συνεργασία.

Να ευχαριστήσω και πάλι και την ΕΛΛΕΤ, και την ΚΕΔΕ, και το ΣΥΒΙΚ, για αυτή τη συνεργασία, και θα είμαστε στη διάθεση όλη αυτή την περίοδο.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ και εμείς, κύριε Γούπιε, για τη βοήθεια που προσφέρετε και εσείς προσωπικά και η ΕΕΤΑΑ.

Θα συνεχίσουμε τώρα προχωρώντας στο κύριο μέρος της συνάντησης, την προστασία της βιομηχανικής κληρονομιάς και το ρόλο του Δικτύου, και θα δώσω το λόγο στους εκπροσώπους του ΣΥΒΙΚ, ΕΛΛΕΤ, για μας κάνουνε τις παρουσιάσεις και τις εισηγήσεις που έχουν ετοιμάσει.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Καλημέρα. Ευχαριστώ πάρα πολύ για την παρουσία όλων. Να ευχαριστήσω την ΚΕΔΕ και την ΕΕΤΑΑ για τη συνεργασία, και όλους τους εκπροσώπους των Δήμων που είναι σήμερα μαζί μας.

Δεν θέλουμε σήμερα να εκληφθεί ως ένα μάθημα προς εσάς αυτά που θα παρουσιάσουμε, αλλά κυρίως σαν κάποιες εμπειρίες, προτάσεις, και μια... ένα υλικό για έμπνευση για όλα αυτά τα οποία θα συζητήσουμε, και μακάρι να είναι αυτό ένα ικανό υλικό για να μας δώσει την ευκαιρία της ανταλλαγής απόψεων και προτάσεων στην κατεύθυνση της ενδυνάμωσης του Δικτύου.

Η κυρία Λιλιμπάκη σας ανέφερε για την λειτουργία του Συμβουλίου Βιομηχανικής Κληρονομιάς από το '23, σε συνέχεια της Ομάδας Βιομηχανικής Κληρονομιάς που λειτουργούσε στη Θεσσαλονίκη από το '91. Και χαιρόμαστε που έχουμε ήδη συνεργασία με φορείς που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στον τομέα, όπως το Ελληνικό Τμήμα (...) και της Διεθνούς Επιτροπής για τη Βιομηχανική Κληρονομιά, και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο

Βιομηχανικής Κληρονομιάς, όπως και τα μέλη του Δικτύου στην Ελλάδα.

Έναυσμα για όλη αυτή την πρωτοβουλία μας ήταν το σεμινάριο που διοργανώθηκε το '22 στην Καβάλα, με πρωτοβουλία της Υπηρεσίας Νεοτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, του Υπουργείου Πολιτισμού, στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς, και σε συνεργασία με το Δήμο της Καβάλας, όπου συμμετείχαν το Ελληνικό Τμήμα του Ticcιh και η Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος (...) το Παράρτημα Θεσσαλονίκης. Και εκεί μπήκαν οι βάσεις του να συνταχθεί ένα κείμενο αρχών, το οποίο θα μπορούσε να προταθεί για τη δημιουργία ενός Δικτύου για τη Βιομηχανική Κληρονομιά.

Ήδη αυτό το σεμινάριο και οι συμμετοχές σε αυτό μπορούν να... να τις παρακολουθήσετε στο διαδίκτυο, και είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Δήμου Καβάλας και στις Υπηρεσίες Νεοτέρων Μνημείων Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης.

Τη διακήρυξη αρχών την έχουν όλοι οι Δήμοι, και περί τους δεκαοκτώ Δήμους έχουν ήδη κάνει αποδεκτή αυτή τη... αυτό το κείμενο ως βάση συμμετοχής τους στο Δίκτυο, και είναι αυτό μία κρίσιμη, ένα κρίσιμο νούμερο, ένας κρίσιμος αριθμός, για την περαιτέρω ανάπτυξη. Ήδη δηλαδή έχει γίνει αποδεκτό από το Δήμο Νεάπολης Συκεών, από το Δήμο Παύλου Μελά, Λοκρών, Αλεξανδρούπολης, ήδη τελευταία από τη Σαμοθράκη, από τον Δήμο Κύμης Αλιβερίου, από το Δήμο Τρικκαίων, και το Δήμο Νάουσας, έχει υπογραφεί από τον Δήμαρχο, από το Δήμο Κοζάνης επίσης, από το Δήμο Βύρωνα, και από πέρσι από τους Δήμους Περιφερειακής Ενότητας Δράμας, και πρόσφατα από τη Δυτική Σάμο και το Σουφλί.

Αναφερθήκαμε στο Πρωτόκολλο αυτό Συνεργασίας στην κατεύθυνση της δημιουργίας του Δικτύου και τα βασικά σημεία του στόχου αυτού του Δικτύου είναι αυτό να διαχυθεί περαιτέρω, αυτές οι αρχές, να συμβάλλουμε στο να αξιοποιηθεί η βιομηχανική

κληρονομιά στην Ελλάδα, το να ευαισθητοποιήσουμε τους αιρετούς, το να διοργανωθούν εκδηλώσεις σε αυτή την κατεύθυνση, και οι διεθνείς και οι ελληνικές καλές πρακτικές σε αυτό, και να αξιοποιηθούν ει δυνατόν, να συμβάλλουμε και εμείς στο να αξιοποιηθούν ευρωπαϊκά προγράμματα για την προστασία της βιομηχανικής κληρονομιάς.

Βεβαίως είναι σαφές ότι αυτά τα κατάλοιπα δεν είναι μόνο τα κτίρια, ο μηχανολογικός εξοπλισμός. Είναι η υλική και η άυλη κληρονομιά. Τα εργαστήρια, τα αρχεία, τόποι επεξεργασίας και αποθήκες, καταστήματα, χώροι παραγωγής. Και όλα τα μέσα μεταφοράς βεβαίως.

Αναγνωρίζουμε αυτές τις αξίες, αυτές είναι οι κοινές μας αξίες, και κοινοί στόχοι είναι να αναγνωριστούν αυτά ως κατάλοιπα της καθημερινής ζωής των πολιτών, και να δώσουν στους τόπους μια σημαντική αίσθηση ταυτότητας. Δεν είναι μόνο δηλαδή η τεχνολογική, επιστημονική αξία, αλλά και η κοινωνική αξία όλων αυτών των (...).

Να το κατανοήσουμε αυτό, και με βάση αυτό να σχεδιάσουμε την ανάδειξη και διαχείριση των υλικών και άυλων στοιχείων της βιομηχανικής κληρονομιάς, και να αναδείξουμε αυτούς σαν (...) παράγοντες δημοσίου συμφέροντος για την αξιοποίησή τους ως σημαντικού πόρου για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Επίσης να αναγνωρίσουμε ότι αυτή η διατήρηση συμβάλλει και στο χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, και είναι πολύ σημαντικό να αναδειχθεί μέσω αυτού γιατί αποτελούν βασική προϋπόθεση για την παραγωγή κοινωνικής και οικονομικής υπεραξίας.

Οι συνέργειες είναι πολύ... αυτό θέλω να τονίσουμε, δηλαδή ότι οι συνέργειες είναι πάρα πολύ σημαντικές με τον κοινό σκοπό της αειφορικής διαχείρισης, και επιτυγχάνονται δια μέσω συμφωνιών βέβαια, και κυρίως για τους νέους ανθρώπους.

Εδώ μια προσπάθειά μας να περάσουμε στους νέους ανθρώπους την ευαισθησία μας για την βιομηχανική κληρονομιά, το '14, με αφορμή το θεσμό της Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσας Νεολαίας στη Θεσσαλονίκη, που είχαν οργανωθεί εκπαιδευτικά προγράμματα για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, και είναι διαθέσιμη για όποιον ενδιαφέρεται σαν υποστήριξη. Είχαμε συνεργαστεί τότε και με το Δήμο Θεσσαλονίκης, και με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Γιατί δικτύωση. Γιατί μέσω της δικτύωσης μπορούμε να αναγνωρίσουμε τις ομοιότητες, αλλά και τις διαφορές μας, να ενισχύσουμε τις σχέσεις μας, να ενισχύσουμε τις πολιτικές προστασίας, να ενδυναμώσουμε τις κοινές στρατηγικές, να αναπτύξουμε τη δυναμική της βιώσιμης ανάπτυξης, και να πολλαπλασιάσουμε τη γνώση και τις ευκαιρίες για έρευνα.

Όλα αυτά είναι στόχοι του Δικτύου, που αναγράφονται και στο κείμενο αρχών.

Και η δράση μας είναι τελικά να μεριμνήσουμε να διαχυθούν αυτά στο κοινωνικό σύνολο, να συνεργαστούμε με όλους τους ΟΤΑ για αυτή την ανταλλαγή των καλών πρακτικών, αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε και σήμερα, εναρκτήρια, να μεριμνήσουμε για την εξασφάλιση και διοχέτευση κονδυλίων σε έργα καταγραφών, τεκμηρίωσης, μελετών, επανάχρησης και απόδοσης στο κοινωνικό σύνολο, και θα συνδράμουμε με κάθε μέσο στην παραγωγή ειδικού ενημερωτικού υλικού που αφορά το βιομηχανικό παρελθόν.

Θέλω να πω ότι έχουν γίνει τέτοιες δράσεις ήδη τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς. Ήδη από το '11, σε συνεργασία με το ΤΕΕ, στην Κοζάνη και την Πτολεμαΐδα. Το '13 στην Αλεξανδρούπολη και το Σουφλί. '17, '18, στην Ξάνθη. '22 στη Νάουσα, '23 στα Τρίκαλα, '25 στον Πολύγυρο. Σημαντικές Ημερίδες για την ανάδειξη αυτής της κληρονομιάς.

Βέβαια να πούμε ότι είναι πολύ σημαντικό ότι αυτή η δράση πρέπει να στηρίζεται με κάποιο τρόπο στη νομική προστασία της κληρονομιάς, και εδώ ήθελα να παρακαλέσω την κυρία Ζαχαροπούλου και την κυρία Αλεξοπούλου να αναφερθούν στο τι μπορεί να γίνει για τη νομική προστασία, τη θεσμική προστασία των βιομηχανικών μνημείων.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Καλημέρα και από εμένα.

Ας ξεκινήσουμε από τα πολύ βασικά. Ξέρουμε όλοι ότι το Υπουργείο Πολιτισμού έχει χαρακτηρίσει αρκετά βιομηχανικά σύνολα και κτίρια ως νεότερα μνημεία. Υπάρχει ο διαχωρισμός, και θα ήθελα να τον επισημάνω, των προγενέστερων των εκατό χρόνων, και εντός των εκατό χρόνων. Έχει σημασία αυτό γιατί το 2000, ή τη δεκαετία του '90, τα περισσότερα δεν ήταν κτίρια προϋφιστάμενα των εκατό χρόνων. Και πάρα πολλά από αυτά οδηγήθηκαν έτσι αβίαστα σε κάποιες κατεδαφίσεις. Δυστυχώς έχει χαθεί μεγάλο υλικό, βιομηχανικό υλικό και εξοπλισμός, και τοπία, κυρίως τοπία, γιατί με την διαδικασία των επικινδύνως ετοιμόρροπων αρκετά κατεδαφίστηκαν.

Αυτό θα ήθελα κυρίως να επισημάνω αυτή τη στιγμή, ότι όλα όσα είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών, δεν μπορούν αβίαστα να κατεδαφίζονται. Ακόμα και αν υπάρχει πρωτόκολλο επικινδύνων. Η διαδικασία είναι πιο πολύπλοκη. Δεν έχει ενεργοποιηθεί στο σύνολό του ο μηχανισμός που υπάρχει. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να περάσουν εν τέλει από τα Συμβούλια Αρχιτεκτονικής, για να αξιολογηθεί η αρχιτεκτονική και πολιτιστική αξία.

Ξέρετε επίσης ότι στο... η αρχή της αειφορίας πρωτοεμφανίστηκε στο Σύνταγμα το 2001, και αυτή επιβάλλει την... επιβάλλει στο κράτος τη λήψη μέτρων για τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος, υποχρεώνοντας τη διοίκηση να εξισορροπεί την ανάπτυξη με την προστασία των φυσικών πόρων.

Ενώ ο αρχαιολογικός νόμος 4858/21, ο τίτλος του δεν είναι αρχαιολογικός νόμος, είναι Κύρωση Κώδικα Νομοθεσίας για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ορίζει ότι η πολιτιστική κληρονομιά συναποτελείται από τα υλικά και άυλα πολιτιστικά αγαθά.

Τι είναι τα πολιτιστικά αγαθά. Δεν είναι πέντε λέξεις, είναι η ουσία. Ορίζονται λοιπόν ως οι μαρτυρίες της ύπαρξης της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου. Η βιομηχανική κληρονομιά αποτελεί έναν κατεξοχήν μάρτυρα της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου.

Πολύ σύντομα... υπάρχουν και άλλοι φορείς βέβαια ξέρετε που προστατεύουν τα μνημεία. Για παράδειγμα στη Μακεδονία και τη Θράκη την αρμοδιότητα αυτή την ασκεί σήμερα το Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών και Διατηρητέων Κτιρίων της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Πολιτισμού και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, και σε συνεργασία κατά περίπτωση με τα κατά τόπους Συμβούλια Αρχιτεκτονικής.

Υπάρχουν και ιστορικοί τόποι. Πολλά βιομηχανικά κτίρια προστατεύονται στο πλαίσιο των ιστορικών τόπων.

Από πού ξεκινάνε οι Δήμοι, πολύ σύντομα. Πρώτα πρέπει να εντοπίσουν, να καταγράψουν και να τεκμηριώσουν στο μέτρο του δυνατού όλες αυτές τις υλικές και άυλες μαρτυρίες του βιομηχανικού αποθέματος του κάθε Δήμου, και του προ-βιομηχανικού. Μην υποτιμάτε το προ-βιομηχανικό απόθεμα.

Υπάρχουν λοιπόν κτιριακά αποθέματα, υπάρχει λειτουργικός εξοπλισμός, που μπορεί να είναι κινητά ή ακίνητα μηχανήματα της παραδοσιακής δραστηριότητας.

Και επίσης πρέπει να καταγράφετε και να κατανοείτε την τεχνογνωσία παραγωγής.

Αν υπάρχει διαθέσιμο αρχείο της κάθε επιχείρησης, θα πρέπει αυτό να συλλεχθεί και να φυλαχθεί. Να καταγραφούν ότι πληροφορίες υπάρχουν για αυτό το απόθεμα σε αρχεία, ιστορικά,

φωτογραφικά, χαρτογραφικά, από το παρελθόν και το παρόν, και προφορικές συνεντεύξεις. Πολλές πληροφορικές συνεντεύξεις γιατί αυτές είναι οι μαρτυρίες που θα μας ενώσουν με τη νέα γενιά.

Και βέβαια καλά θα είναι να υπάρχει και ένα αρχικό κείμενο τεκμηρίωσης των αξιών.

Το επόμενο που πρέπει να εξετάσουν οι Δήμοι, είναι διατηρητέο ή όχι; Ποιο είναι το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Αν ανήκει σε ιδιώτες, μπορεί να περάσει στο Δήμο; Ενδιαφέρεται ο Δήμος; Με ποια εργαλεία;

Και το άλλο που προανέφερα ήδη, αν είναι προϋφιστάμενο ή όχι των εκατό ετών, και για τυχόν επικίνδυνα ή ετοιμόρροπα τμήματα, τα οποία δεν πρέπει να οδηγούνται αβίαστα σε κατεδαφίσεις.

Σας ευχαριστώ.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Παρακαλώ και την κυρία Αλεξοπούλου για ένα σχολιασμό όσον αφορά την προστασία.

ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ: Επειδή θα περάσουμε τώρα στην παρουσίαση καλών πρακτικών, και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό γιατί είναι πραγματικά αντικείμενα, είναι δηλαδή πράγματα που έχουν ήδη φτιαχτεί, λειτουργούν, και ενδεχομένως λειτουργούν υποδειγματικά, για αυτό τα λέμε και καλά παραδείγματα, θα ήθελα να κάνω δύο πολύ σύντομες παρατηρήσεις.

Τα (...) που θα παρακολουθήσουμε έχουν το χαρακτηριστικό ότι εντάχθηκαν σε μακρόπνοα προγράμματα των αυτοδιοικητικών, ξεπερνούν δηλαδή τη μία θητεία. Αυτό για τους αυτοδιοικητικούς είναι ένα καμπανάκι, που σημαίνει ότι εκτός από τη σύντομη θητεία που έχουν, ενδεχομένως και τα (...), είναι μάλλον συνηθισμένο ένα μεγάλο έργο να ξεπερνά την 4ετία. Σκεφτείτε ότι πρέπει να γίνει (...), πρέπει να μελετηθούν, και μετά να πραγματοποιηθούν. Όλα αυτά λοιπόν... και αυτά συζητάμε για μια ροή χρηματική, υποστήριξης χρηματικής, η οποία είναι αδιάκοπη. Επομένως κανένας μπορεί να φανταστεί ότι μέσα σε αυτά τα μεγάλα

διαστήματα που απαιτεί ένα τέτοιο έργο, χρειάζεται μια σταθερή υποστήριξη από τη μεριά της Αυτοδιοίκησης.

Το δεύτερο πράγμα που είναι εξαιρετικά χρήσιμο να έχουμε στο νου μας, είναι ότι οι (...) βιομηχανικής κληρονομιάς χρειάζονται συνέργειες και υποστήριξη από το κοινό που θα τις χρησιμοποιήσει. Με άλλα λόγια από τους δημότες. Και δεν υπάρχει καλύτερος τρόπος να ενωθεί κανείς με τους δημότες από το να κοινοποιήσει το ζήτημα. Να τους φέρει κοντά στα βιομηχανικά αυτά μνημεία, να τα ανοίξει εφόσον υπάρχει δυνατότητα επίσκεψης, με ασφάλεια φυσικά, και βεβαίως υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι γνωρίζουν τους χώρους και μπορούν να κάνουν ξεναγήσεις.

Θα σημειώσω ότι το Open House που είναι μια τέτοια πρακτική για παλιά αστικά τμήματα της πόλης, έχει μια εξαιρετικά μεγάλη επιτυχία. Άρχισε από την Αθήνα, έγινε στη Θεσσαλονίκη, και τώρα εξαπλώνεται σε διάφορες πόλεις. Επομένως το κοινό διψά να μαθαίνει πράγματα που σχετίζονται με την ιστορία, και είναι η καλύτερη πηγή για να φέρει, να εισφέρει κιόλας, στοιχεία τα οποία μπορούν να κατατεθούν στο φάκελο της συγκεκριμένης βιομηχανικής... συγκεκριμένου βιομηχανικού καταλοίπου, από πολλές απόψεις. Από προσωπικές φωτογραφίες, από προσωπική ιστορία, γιατί ούτως ή άλλως τα κομμάτια αυτά μεταφέρουν στην πραγματικότητα την τοπική ιστορία, που είναι πάρα πολύ σημαντική να την αφηγηθεί κανείς και να την κρατήσει επίσης.

Επομένως βλέποντας τα καλά παραδείγματα, ας θυμηθούμε αυτά τα δύο πράγματα και νομίζω ότι η πρακτική θα μας δικαιώσει από αυτή την άποψη.

Ευχαριστώ πολύ.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Να ευχαριστήσουμε την κυρία Αλεξοπούλου, και ήθελα ανατρέξω μονάχα μερικά καλά παραδείγματα, και να δώσω μετά το λόγο σε εκπροσώπους Δήμων που έχουν εφαρμόσει αυτά τα έργα, ώστε να παρουσιάσουν εκείνοι τα παραδείγματα αυτά.

Και απλώς κάποιες ιδέες για έμπνευση βεβαίως. Γιατί αναζητούμε στη βιομηχανική κληρονομιά να αποτελέσει το τοπόσημο για τις πόλεις; Γιατί πραγματικά, στο παράδειγμα της Θεσσαλονίκης παραδείγματος χάρη, έχει αποδειχτεί ότι η βιομηχανία ήταν ένας νεωτερισμός στο αστικό περιβάλλον, ιστορικά, και ένας κατακτητής της εικόνας της πόλης με τα μεγέθη των κτισμάτων που έγιναν. Και βέβαια ένας παραγωγός νέων τοπόσημων. Και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε.

Διατρέχοντας μονάχα καλά παραδείγματα που έχουν εφαρμοστεί ιστορικά, στη Θεσσαλονίκη ήδη εδώ και 35 χρόνια που ξεκίνησε το έργο του Μουσείου Ύδρευσης στο παλιό αντλιοστάσιο του Οργανισμού Ύδρευσης. Και να πούμε και μερικά τα οποία είναι ξεχασμένα. Κάτι πολύ σημαντικά έργα που έγιναν τη δεκαετία του '90, όπως το Μεταξοϋφαντουργείο Ήλιος και η αποκατάστασή του, στην οδό Λαγκαδά, που μετατράπηκε σε σχολείο, και δεν είναι σύνηθες ούτε και για σήμερα η μετατροπή παλιών βιομηχανικών συγκροτημάτων σε σχολεία. Και αυτό θέλουμε να το τονίσουμε, πόσο σημαντική είναι και αυτή η νέα χρήση.

Βεβαίως για το Μουσείο Φωταερίου θα σας μιλήσει η κυρία Φλώρου, Διευθύντρια του Βιομηχανικού Μουσείου Φωταερίου του Δήμου Αθηναίων.

Έχουμε βέβαια το πολύ μεγάλο έργο της αποκατάστασης του αποθέματος της Γαλλικής Εταιρείας Μεταλλίων Λαυρίου από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και τη δημιουργία του Τεχνολογικού Πολιτιστικού Πάρκου Λαυρίου.

Έχουμε το πολύ σημαντικό παράδειγμα του Βόλου και της αποκατάστασης και ανάδειξης των μνημείων του Βόλου. Ο κύριος Ευγένιος Παπαδόπουλος που είναι μαζί μας, θα σας μιλήσει για αυτό, καθώς ανατρέχει η μνήμη μας και στη φίλη, τη (...), που δεν είναι πια μαζί μας εδώ και τρία χρόνια, και ήταν πρωτοπόρα σε αυτό το εγχείρημα.

Για το Δήμο Νάουσας ελπίζω ότι είναι μαζί μας ο Δήμαρχος για να μας παρουσιάσει το έργο του Δήμου Νάουσας για την αποκατάσταση και αναβίωση των βιομηχανικών μνημείων, και το μοναδικό Κέντρο Βιομηχανικής Κληρονομιάς της πόλης στο συγκρότημα του (...).

Βεβαίως έχουμε τα παραδείγματα του Βιομηχανικού Μουσείου του Μίνου Ματσόπουλου στα Τρίκαλα.

Και θέλω να πω ότι είναι και μικρά μνημεία τα οποία αξίζει τον κόπο να στρέψουμε την προσοχή μας, όπως η αποκατάσταση του Μύλου στον Άγιο Γερμανό Πρεσπών, για την αποκατάσταση του οποίου και την αναβίωση έχει συμβάλλει και η Ελληνική Εταιρεία, και τώρα συμβάλλει στην αναβίωση ενός άλλου Μύλου στην Ξάνθη.

Να πούμε ότι στα καλά παραδείγματα είναι οι συνέργειες όπως είπαμε, και μία από τις πολύ σημαντικές συνέργειες είναι η Ευρωπαϊκή Διαδρομή Βιομηχανικής Κληρονομιάς, που έχει ήδη δεκατρία μέλη στην Ελλάδα, που αναπτύχθηκαν και ενισχύθηκαν και τα τελευταία τρία χρόνια.

Να πούμε ότι είναι η Πολιτιστική Διαδρομή του Συμβουλίου της Ευρώπης που αφορά τη βιομηχανική κληρονομιά και περιλαμβάνει ήδη πάνω από δύο χιλιάδες τοποθεσίες. Αξίζει τον κόπο να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Διαδρομής Βιομηχανικής Κληρονομιάς και να δείτε όλον αυτόν τον πλούτο σε αποκατεστημένα μνημεία που μπορεί κανένας να μάθει και να μελετήσει και να δει την ιστορία της βιομηχανίας στην Ευρώπη. Και στην Ελλάδα είμαστε πολύ χαρούμενοι που έχουμε σε αυτό το Δίκτυο, εκτός από το Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου, το Δίκτυο του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς, το Μουσείο Τηλεπικοινωνιών Ομίλου ΟΤΕ, το Κέντρο Τεχνικού Πολιτισμού και Βιομηχανικό Μουσείο της Ερμούπολης, το Μουσείο – Τυπογραφείο στα Χανιά, το Μουσείο Άλατος στο Μεσολόγγι, όπου είχαμε την τελευταία ας συνάντηση στις 12 Ιουνίου. Η Ερμούπολη βέβαια με το Μουσείο Κλωστοϋφαντουργίας. Το Μουσείο Ύδρευσης εδώ στη

Θεσσαλονίκη, της ΕΥΑΘ. Το Βιομηχανικό Μουσείο Ντομάτας στη Σαντορίνη. Το Ορυκτολογικό Μουσείο Λαυρεωτικής της Εταιρείας Μελετών Λαυρεωτικής. Το (...) στη Νάουσα, όπως είπαμε. Ένα μικρό υδροηλεκτρικό σταθμό στην Αγιά Χανίων, που μόλις πρόσφατα εντάχθηκε. Και βεβαίως το Πολιτιστικό Τεχνολογικό Πάρκο Λαυρίου.

Οι τρεις συναντήσεις που κάναμε ως καλή πρακτική βεβαίως, αυτές οι συναντήσεις που είναι πολύ σημαντικές για την ανταλλαγή απόψεων και για την εμπέδωση της σημασίας της δικτύωσης στην Ελλάδα για την ακτινοβολία όλης αυτής της δραστηριότητας από την Ελλάδα στην Ευρώπη, το '24 στην Αθήνα, στην Τεχνόπολη, όπου θα γίνει και η ευρωπαϊκή συνάντηση τον Οκτώβριο στην Αθήνα. Πέρσι στη Θεσσαλονίκη, στο χώρο του πρώην εργοστασίου φωταερίου. Και φέτος στο Μεσολόγγι.

Να πούμε ότι στις καλές πρακτικές είναι οι συνέργειες, όπως είπαμε, οι συνέργειες με τις Ενώσεις Εθελοντών που συντηρούν τη μνήμη, πανελλαδικά, και βεβαίως με τα σχολεία, με εκπαιδευτικά προγράμματα, με τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, και με όλους τους φορείς που συνδράμουν σε αυτές.

Και να πούμε ότι να δούμε τους στόχους της βιομηχανίας και των δημοσίων έργων ως τόπους που εμπνέουν. Έχει εμπνευστεί ο Αγγελόπουλος, έχουν εμπνευστεί ζωγράφοι, έχουν εμπνευστεί μουσικοί. Να τους δούμε και από τη αυτή τη διάσταση.

Τρέχοντας μονάχα σε χώρους πολύ σημαντικούς οι οποίοι αποτέλεσαν και για εμάς τόπους έμπνευσης, στη Γαλλία το Οικομουσείο του Λοκρεζόν (...). Και να πούμε ότι εκεί τα πανεπιστήμια έχουν καταλάβει το πόσο σημαντικό είναι να εντάσσονται σε Πανεπιστημιακές Σχολές σε χώρους βιομηχανικούς διατηρώντας τη μνήμη της βιομηχανίας για τον τόπο, όπως εδώ.

Βεβαίως το Δίκτυο, Τεχνικό Μουσείο της Καταλονίας, με έδρα την Τεράσα, που έχει καταφέρει να οργανώσει είκοσι ειδικά Τεχνικά Μουσεία γύρω από την Τεράσα και σε όλη την Καταλονία.

Στη Βενετία χώρους... σε όλη την Ιταλία, χώρους που αποτελούν εργαστήρια ιδεών για την προστασία και ανάδειξη της βιομηχανικής κληρονομιάς.

Και εδώ θέλω επίσης να τονίσω πώς το Πανεπιστήμιο της Βενετίας έχει εντάξει Σχολές, τη Σχολή Αρχιτεκτονικής, ένα παλιό κλωστοϋφαντουργείο.

Αυτό όσον αφορά έμπνευση. Έμπνευση και για τους κλασικούς αρχαιολόγους, όπως εδώ μια καταπληκτική συλλογή αρχαιολογικών ευρημάτων, τα οποία εντάχθηκαν σε ένα Κέντρο Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας στη Ρώμη. Ήταν μια προσωρινή έκθεση η οποία έγινε πλέον μόνιμη. Για το πόσο μπορούν να συμβαδίσουν η αρχαιολογική κληρονομιά με τη βιομηχανική κληρονομιά.

Πόσο οι πόλεις, εδώ στο (...) μία πρέσα χιλιάδων τόνων, δεκάδων χιλιάδων τόνων, που δίπλα στη μεσαιωνική κληρονομιά της πόλης αποτελεί το σύγχρονο σύμβολο. Και εδώ θέλω να πω ότι η βιομηχανική κληρονομιά δεν είναι μόνο η (...) κληρονομιά για καταστροφή, αλλά κληρονομιά ως σύμβολο των πόλεων.

Για την Μπολόνια τι να πούμε; Για το Φόρνατσε Γκαλότιο, που είναι το Μουσείο Βιομηχανικής Κληρονομιάς της πόλης, και εδώ το αναφέρω σαν ένα παράδειγμα. Βεβαίως έχουμε στο Βόλο το Μουσείο του Τσαλαφάδα, αλλά και η Θεσσαλονίκη με το Κεραμοποιείο (...) θα μπορούσε να δει μια τέτοια προοπτική.

Στο Βέλγιο ένα ολόκληρο δίκτυο χώρων, παλιών ορυχείων και χώρων κλωστοϋφαντουργείων, που έχει αναπτυχθεί προσφέροντας μοναδική ταυτότητα σε πόλεις και περιοχές ολόκληρες.

Στη Γερμανία επίσης τα πανεπιστήμια που έχουν αναλάβει τη λειτουργία ολόκληρων συγκροτημάτων, όπως εδώ ενός ορυχείου στη Σαξονία, όπου το πανεπιστήμιο του Φράιμπεργκ έχει αναλάβει τη λειτουργία του, και μάλιστα και των στοών, των υπόγειων στοών.

Και θέλω να τελειώσω δείχνοντας την περιοχή επίσης της Σαξονίας και της κληρονομιάς αυτής, που από την πλευρά της

Γερμανίας έχουν καταφέρει να διατηρήσουν έστω ένα μέρος από το τοπίο αυτό το σημαντικό ιστορικό. Εμείς κατορθώσαμε τελευταία να τινάξουμε στον αέρα τους (...) εκσκαφείς στην Κοζάνη και στην Πτολεμαΐδα.

Οι ευρωπαϊκές πολιτικές, και αυτές πρέπει να ενταχθούν σε όλη την προσπάθειά μας. Είναι μαζί μας ο κύριος Τσιρίγκας από το Υπουργείο Πολιτισμού, να μας πει δύο λόγια για το Creative Europe και τι θα μπορούσε να συμβάλλει στη δράση των Δήμων.

Η Europa Nostra έχει εκδώσει από πέρσι το Μανιφέστο των Βρυξελλών για το πώς η πολιτιστική κληρονομιά σημαίνει σημαντικά για την Ευρώπη και πώς η Ευρώπη πρέπει να στηρίξει την πολιτιστική κληρονομιά.

Και βέβαια το νέο European Bauhaus, το οποίο συμβάλλει επίσης με τα προγράμματά του στην υποστήριξη δράσεων για την παιδεία, τον πολιτισμό και τις τέχνες.

Και να μην ξεχάσουμε ότι ιστορία σημαίνει άνθρωποι. Και για τη βιομηχανική κληρονομιά, γιατί για αυτούς παλεύουμε. Και για την ιστορία τους που πρέπει να καταγράψουμε.

Σας ευχαριστώ πολύ, και θα παρακαλούσα και την κυρία Φλώρου, και τους εκπροσώπους από το Δήμο Νάουσας, να παρουσιάσουν τα καλά παραδείγματα από την περιοχή τους, και τον κύριο Παπαδόπουλο από το Βόλο.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Αν μου επιτρέπετε ενδιάμεσα να σας ευχαριστήσουμε και εμείς από τη μεριά μας για τις πολύ ενδιαφέρουσες παρουσιάσεις, και δεν είναι μόνο ότι είχαν ενδιαφέρον, αλλά νομίζω ότι έθεσαν και πάρα πολύ σημαντικές βάσεις για να γίνει πολύ αποδοτική η συζήτηση από εδώ και πέρα.

Να προχωρήσουμε με το επόμενο κομμάτι, που είναι η παρουσίαση καλών πρακτικών. Νομίζω ότι κάπου πήρε το μάτι μου την κυρία Φλώρου, Διευθύντρια Μουσείων Τεχνόπολης, θα μας κάνει παρουσίαση για το Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου.

Μ. ΦΛΩΡΟΥ: Καλησπέρα σας. Με ακούτε;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ναι, σας ακούμε. Ο λόγος σε εσάς.

Μ. ΦΛΩΡΟΥ: Βλέπετε την πρώτη διαφάνεια της παρουσίασής μου, σωστά; Με ακούτε καταρχήν; Βλέπετε και την παρουσίαση.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ναι, ναι, ακούγεστε. Όλα καλά.

Μ. ΦΛΩΡΟΥ: Ευχαριστώ.

Ευχαριστώ πάρα πολύ για την πρόσκληση, είναι ιδιαίτερα τιμητική και έχετε έτσι και τα χαιρετίσματα ας πούμε και τις ευχές και του Διευθύνοντος και του Προέδρου της Τεχνόπολης. Ελπίζουν και εκείνοι να πάνε όλα καλά με αυτές τις διαδικασίες που γίνονται διάφορες ζυμώσεις και να καταλήξουμε σε κάτι που θα είναι αρκετά δημιουργικό και θα πάμε ένα βήμα παραπέρα.

Η Τεχνόπολη, όπως όλοι ξέρετε, είναι ανώνυμη εταιρεία, ανήκει στο Δήμο της Αθήνας. Λόγω του νέου νόμου θα βρεθούμε και εμείς σε κάποιες αλλαγές. Ελπίζω για το καλύτερο.

Παρ' όλα αυτά, είναι όντως αυτό το παράδειγμα μιας επανάληψης και ενός βιώσιμου χώρου, που από παλιό εργοστάσιο φωταερίου έγινε αυτό σήμερα είναι η Τεχνόπολη από το 1999.

Έχουμε μια ιστορία που ξεκινά από το 1857, όταν πρωτοπαρήχθη αυτή η απόφαση για το πρώτο εργοστάσιο ενέργειας στην Αθήνα, το εργοστάσιο φωταερίου.

Μέχρι το 1939 είναι η πρώτη του φάση, ανήκε σε μια γαλλική εταιρεία... μάλλον πέρασε από διαδοχικές εταιρείες. Από το 1950 μέχρι το '84 πλέον ανήκει κανονικά στον έλεγχο του Δήμου της Αθήνας, ήταν Δημοτική Επιχείρηση, και το 1999 μέχρι το (...) πλέον πολιτιστικός χώρος.

Έτσι κάποια πολύ γενικά πράγματα. Σίγουρα ήταν κάτι πολύ καινοτόμο για την εποχή, διατυπώνεται αυτό και στον ελληνικό Τύπο. Βοήθησε πάρα πολύ την ανάπτυξη της Αθήνας και ιδιαίτερα τη βιομηχανική περιοχή της οδού Πειραιώς, όπου είχαν συγκεντρωθεί αρκετές βιοτεχνίες και κάποιες βιομηχανίες αργότερα που μεγάλωσαν.

Και υπήρχε φυσικά μέσα σε αυτά τα χρόνια και μια εξέλιξη, δηλαδή ξεκινήσαμε ας πούμε με (...), μια καμινάδα, μετά όλο αυτό το σύστημα διευρύνθηκε.

Τη δεκαετία του '50 και μετά, και με την έλευση του ηλεκτρικού ρεύματος, της ΔΕΗ, αρχίζουν και μειώνονται οι καταναλωτές, υπάρχει και ένας ανταγωνισμός. Οπότε (...) και αρχές του 1980 (...) ξένες εταιρείες από διάφορες χώρες για να υποβάλλουν μελέτες βιωσιμότητας, που όμως τελικά δεν υλοποιούνται.

Και σχεδόν ταυτόχρονα έχουμε πλέον και τις έντονες διαμαρτυρίες των κατοίκων Γκαζιού, που γνωρίζουν ότι το εργοστάσιο αυτό, που κάποτε ήταν στις παρυφές της πόλης, τώρα βρίσκεται στο κέντρο της πόλης και δημιουργεί... είναι μια εστία ρύπανσης. Διαμαρτύρονται. Το '84 οι μπουλντόζες βρίσκονται έξω από το χώρο του εργοστασίου και γκρεμίζουν την ιστορική περίφραξη.

Και ξεκινά μια διαδικασία, σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού και το Δήμο της Αθήνας, ώστε ο χώρος να κηρυχθεί διατηρητέος. Είναι αρκετά τα χρόνια που περνάνε από το '84 μέχρι το 1999, είναι αρκετά χρόνια. Κάποια κτίρια κρίνονται διατηρητέα, ως κελύφη, κάποια με το μηχανολογικό εξοπλισμό. Είμαστε πάντως αρκετά τυχεροί και είμαστε και το μοναδικό τέτοιο... τέτοιος (...) χώρος στην Ευρώπη που διατηρούμαστε σε πολύ καλή κατάσταση και αναδεικνύεται η τεχνολογία του 19^{ου} και η αρχιτεκτονική του 19^{ου} και (...) 20^{ου} αιώνα σε αυτά τα εργοστάσια ενέργειας.

Όπως σας είπα, τη δεκαετία του '90 και λίγο πριν, έχουμε ανακηρύξεις κτιρίων, ορισμό νέων (...), αποτυπώσεις φυσικά γίνονται και εργασίες αποκατάστασης, και το '99 πια φτάνουμε και ως σήμερα λειτουργούμε ως Τεχνόπολη, που είναι ένας πολυδύναμος χώρος πολιτιστικών δραστηριοτήτων, υποδεχόμαστε περίπου ένα εκατομμύριο επισκέπτες το χρόνο συνολικά, όχι ως μουσείο.

Οι πυλώνες λειτουργίας ουσιαστικά είναι δύο και προσπαθούμε κάπως να συγκεράσουμε τα πράγματα. Το μεγάλο μέρος καταλαμβάνουν οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, που έχουν όμως και εμπορικό χαρακτήρα, και το... από την άλλη το Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου, το οποίο ξεκινά τη λειτουργία του το 2013.

Εδώ να πω κάτι που άφησα απέξω. Όταν έγινε η κήρυξη του διατηρητέου μνημείου και ορίστηκαν οι νέες χρήσεις, τότε η πρόταση από το Υπουργείο Πολιτισμού ήταν να αποτελέσει έναν χώρο πολιτισμού, νούμερο ένα, μετά να υπάρξει ένα μουσείο, το οποίο δεν έγινε εξ αρχής, και να υπάρχει και ένας τρίτος πυλώνας λειτουργίας, που θα είχε να κάνει με την καινοτομία και την τεχνολογία.

Πράγματι μετά το 2000 έχουμε την (...), όμως σήμερα δεν έχει εξελιχθεί, δεν είναι πια (...) με την αρχική του μορφή, αλλά είμαστε σε φάση επανασχεδιασμού του.

Αυτά που σας έλεγα και πριν. (...) πολιτιστικές εκδηλώσεις τι σημαίνει. Φεστιβάλ...

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Κυρία Φλώρου, αν αλλάζετε εικόνες, δεν τις βλέπουμε.

Μ. ΦΛΩΡΟΥ: Ούτε τώρα, σωστά;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Δοκιμάστε να το κλείσετε και να ξανά κάνετε share.

Μ. ΦΛΩΡΟΥ: Μήπως το βλέπετε τώρα;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Τώρα ναι.

Μ. ΦΛΩΡΟΥ: Ωραία. Το βγάζω από το full screen, το αφήνω εδώ, και να ξανά περνάω εν τάχει αυτά που έλεγα πριν. Ήταν το (...) συνοπτικό, μέχρι που φτάσαμε στη δεκαετία του '90, τον ορισμό χρήσεων όπως έλεγα, αποτυπώσεις, εργασίες αποκατάστασης, (...) σήμερα, οι πυλώνες λειτουργίας, κάπου εδώ ήμασταν, και εδώ λίγο πιο αναλυτικά. Το βλέπετε τώρα; Ωραία. Όπου αναφέρω έτσι πολύ επιγραμματικά τι σημαίνει πολιτιστικές εκδηλώσεις. Είναι εκδηλώσεις που έχουν σχέση με διάφορα φεστιβάλ. Φυσικά πολλή

μουσική, λόγω του μεγάλου χώρου, προσφέρεται για αυτό. Καλλιτεχνικές εκθέσεις, εμπορικές εκθέσεις, με θέμα τη σύγχρονη ζωή, οι οποίες φυσικά αποφέρουν και τα απαραίτητα έσοδα για την Τεχνόπολη, μιας και είμαστε Α.Ε..

Από την άλλη το Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου, που υποδεχόμαστε πάρα πολύ μεγάλο αριθμό μαθητών και εκπαιδευτικών σε καθημερινή βάση. Έχουμε διαφορετικά εκπαιδευτικά προγράμματα για όλες τις ηλικίες, για τα παιδιά από μηνών έως παιδιά Λυκείου.

Θεατρικές διαδρομές, βραδινά events. Προσφέρεται και για (...), προσφέρετε και σε εκθέσεις, ανά τακτικά διαστήματα.

Και λίγο πιο αναλυτικά για το Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου, το οποίο όπως σας είπα εγκαινιάστηκε το 2013. Ήταν μια ιδιόμορφη πρόταση, γιατί αποφασίσαμε το Μουσείο να μη στεγαστεί σε ένα κτίριο, αλλά να ακολουθήσουμε τη γραμμή παραγωγής του φωταερίου, οπότε ουσιαστικά ο επισκέπτης περνά από μια διαδρομή, μέσα από έξι κτίρια και δεκατρείς διαφορετικές στάσεις, όπου εκεί πέρα όμως έχει επαφή και με την ιστορική εξέλιξη της Αθήνας, αλλά και με τη (...) του εργοστασίου και των ανθρώπων της φυσικά.

Για την υλοποίηση αυτού του έργου που έγινε δεκατρία χρόνια μετά την έναρξη της Τεχνόπολης, υπήρχε ένας προϋπολογισμός που έγινε από τον ετήσιο της Τεχνόπολης, ένα μέρος του. προέκυψαν κάποια χρήματα από ένα πρόγραμμα ΕΣΠΑ στο οποίο ενταχθήκαμε. Και επίσης σημαντικές χορηγίες από εταιρείες ενέργειας, που τότε μας στήριξαν ιδιαίτερα σε αυτό το εγχείρημά μας. Ήταν εξάλλου κάποιοι από τους παλιούς εργαζόμενους που βρέθηκαν σε αυτές τις εταιρείες ενέργειας, οπότε (...) και σαν διαμεσολαβητές, που ήταν πολύ υποστηρικτικό για εκείνη την εποχή και συνεχίζει και είναι μέχρι και σήμερα.

Όσον αφορά τη διαχείρισή μας σε ετήσια βάση, εννοώ της Τεχνόπολης πια, φυσικά στα έξοδά μας έχουμε τα λειτουργικά

έξοδα, τα έξοδα επικοινωνίας, παραγωγής εκδηλώσεων, μισθοδοσία και συντήρηση, προκύπτει από εμάς, καθώς και τα έξοδα που χρειάζεται για το shop και το καφέ. Να πω ότι υπάρχει το καφέ, δηλαδή υπηρεσίες εστίασης, το οποίο στηρίζει ταυτόχρονα τις εκδηλώσεις, το μουσείο, και οτιδήποτε γενικότερα γίνεται στην Τεχνόπολη. Οπότε καταλαβαίνετε την εμπορική χροιά της Τεχνόπολης σε μεγάλο βαθμό.

Από τα έσοδα φυσικά είναι τα έσοδα που προκύπτουν από τις ενοικιάσεις του χώρου, πωλήσεις εισιτηρίων από συναυλίες, πάλι τα έσοδα αντίστοιχα τα έσοδα του shop και του καφέ, εισιτήρια μουσείων, και ότι άλλο προκύψει από το μουσείο. Χορηγίες, προσπαθούμε κάθε χρόνο. Κάποια στιγμή επί Covid ας πούμε, δεν υπήρχε τίποτα από πουθενά, ήταν εξαιρετικά δύσκολο για την Τεχνόπολη να βγει από αυτή την... όπως φαντάζομαι σε όλους τους πολιτιστικούς χώρους. Αλλά συνεχίζουμε και με προγραμματικές συμβάσεις με το Δήμο της Αθήνας και με ευρωπαϊκά προγράμματα.

Και κάποιες σκέψεις έτσι που νομίζω ότι ίσως σας φανούν χρήσιμες, γενικότερα για τα θετικά και τα αρνητικά σημεία της διαχείρισης αυτού του χώρου. Είναι ένας μεγάλος και ανοιχτός χώρος, που είναι στα συν. Είναι από τους μεγαλύτερους ανοιχτούς χώρους μέσα στο κέντρο της Αθήνας. Έχει μια ιστορία που του δίνει ένα ιδιαίτερο asset σε σχέση με άλλους σύγχρονους χώρους. Φυσικά και στοχεύουμε πάντα στην ανάπτυξη της τεχνολογίας και σε ένα ψηφιακό περιβάλλον, και στη δημιουργικότητα, για αυτό και έχουμε και ομολογώ, ένα μεγάλο μέρος του κοινού μας είναι το νεανικό κοινό. Αλλά προσπαθούμε να έχουμε πάντα και μια επιχειρηματική και εμπορική διάσταση, γιατί και αυτό προσελκύει το κοινό της Αθήνας.

Από την άλλη, στα αρνητικά, ότι υπάρχει ένας μεγάλος ανοιχτός χώρος, είναι ταυτόχρονα και αρνητικό, γιατί έχει πολλές δαπάνες συντήρησης και δυσκολία στη διαχείριση.

Και φυσικά έχουμε το ζήτημα της συνύπαρξης διαφορετικών δραστηριοτήτων. Αυτή τη στιγμή που σας μιλάω έξω έχει πάρα πολλή φασαρία, γίνεται sound check για τη συναυλία τη σημερινή. Αυτό λοιπόν είναι ένα ζήτημα συνύπαρξης. Δηλαδή πρέπει ταυτόχρονα να συνυπάρξουν τα παιδιά του summer camp, που βρίσκονται σε έναν άλλο χώρο εδώ μέσα, με την μουσική έξω που είναι αρκετά ενοχλητική θα έλεγα, ακόμα και για εμένα που κάθομαι στο γραφείο μου και δουλεύω. Καταλαβαίνετε πάρα πολλές λειτουργίες μέσα στην ίδια μέρα και στο ίδιο δεκάωρο εργασίας, οπότε είναι κάπως δύσκολα τα πράγματα. Παρ' όλα αυτά κάθε πυλώνας πρέπει να προσδιορίζει με σαφήνεια το ρόλο του για να μπορεί να είναι βιώσιμος και να βρίσκουμε και εναλλακτικές.

Και ουσιαστικά αυτό είναι η κατακλείδα. Δηλαδή στο ότι φυσικά στηριζόμαστε πολύ στους ανθρώπους που εργάζονται στον τομέα της βιομηχανικής κληρονομιάς, είτε είναι αυτοί που θα στήσουν μια συναυλία, είτε είναι αυτοί που θα στήσουν ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Αυτοί οι άνθρωποι πρέπει να προσαρμόζονται, και αναφέρομαι όχι μόνο για το προσωπικό εδώ, αλλά και για τους (...) που μας υποστηρίζουν.

Από εκεί και πέρα στόχος μας είναι εμάς να δίνουμε όσο γίνεται μεγαλύτερη πρόσβαση σε ένα ευρύτερο κοινό, όχι για να γεμίσουμε τα ταμεία, αλλά για να φέρουμε τον κόσμο, τους δημότες, σε επαφή με την ιστορία της πόλης τους.

Είμαστε ευέλικτοι στις αλλαγές, (...) νέες συνεργασίες και συνέργειες, που φυσικά αυτή η συνάντηση νομίζω ότι πάνω από όλα έχει τις νέες συνεργασίες, στα θετικά της.

Σας ευχαριστώ πολύ. Οτιδήποτε θελήσετε είμαι στη διάθεσή σας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ, κυρία Φλώρου. Ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρουσα η παρουσίασή σας, και η αλήθεια είναι ότι η Τεχνόπολη ειδικά για εμάς που είμαστε στην Αθήνα, είναι ένας

ιδιαίτερα αγαπημένος τόπος, και προσπαθούμε να τον επισκεπτόμαστε με κάθε ευκαιρία.

Να περάσουμε στον Δήμαρχο Νάουσας, τον κύριο Νικόλαο Κουτσογιάννη, αν είναι μέσα. Δεν ξέρω. Μας ακούει ο κύριος Κουτσογιάννης; Μάλλον δεν μας ακούει.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Εάν δεν είναι, ο κύριος Παπαδόπουλος περιμένει για το...

ΤΕΡΖΙΔΟΥ: Να σας διακόψω λίγο; Συγγνώμη. Ακούγομαι; Να ρωτήσω απλώς λίγο κάτι. Θα ήταν πολύ σημαντικό τουλάχιστον, δεν ξέρω, και για άλλους Δήμους, να τονιστούν και στις παρουσιάσεις αυτές, αν είναι εύκολο, το πώς έγιναν, πώς πήραμε τους χώρους, πήρανε τους χώρους, με ποια διαδικασία, γιατί εκεί είναι το δύσκολο. Δηλαδή τα περισσότερα είναι ιδιωτικά, ή ανήκουν σε κάποιες εταιρείες, όπως είπαμε με το Γκάζι. Αν μπορούμε να αναφερθούμε σε αυτά γιατί θα μας βοηθούσε πάρα πολύ, το πώς... κάπως έτσι περιληπτικά, το πώς τα πήραν, πώς μπήκαν στη διαδικασία της...

Μ. ΦΛΩΡΟΥ: Να το συμπληρώσω τώρα για να μην μείνει για το τέλος. Το Γκάζι ήταν Δημοτική Επιχείρηση πια το 1950. Απλώς είχε τη χρήση... είχε τη λειτουργία μιας επιχείρησης παραγωγής ενέργειας. Και μετασχηματίστηκε σε πολιτιστικό χώρο, παρέμενε όμως στη διαχείριση του Δήμου της Αθήνας. Οπότε και σήμερα είμαστε Α.Ε. του Δήμου της Αθήνας.

Θ. ΒΛΑΣΣΗΣ: Καλησπέρα. Αν μου επιτρέπετε, μπορώ να κάνω και εγώ μια ερώτηση;

Είμαι ο Θωμάς ο Βλάσσης, Αντιδήμαρχος Πολεοδομίας της Κέρκυρας. Χαίρομαι πολύ για τη σημερινή συνάντηση, είναι πραγματικά πολύ ενδιαφέρουσα, και με εντολή του Δημάρχου βρίσκομαι εδώ για να μάθουμε όσα περισσότερα μπορούμε για τη βιομηχανική κληρονομιά, για το Δίκτυο και τι σκοπεύει να κάνει, και είναι πάρα πολύ χρήσιμα όσα ακούμε. Χαίρομαι πολύ που είμαι μαζί σας.

Αυτή η ερώτηση που έκανε η κυρία Τερζίδου είναι πάρα πολύ σημαντική. Θυμάμαι τα τελευταία δυόμισι χρόνια που εμείς είμαστε στο τιμόνι του Δήμου, να αναζητούμε τρόπους στην Κέρκυρα για κάποια βιομηχανικά κτίρια, όπως είναι το εργοστάσιο Δεσύλλα, που πλέον μέσω των τραπεζών είναι σε δημοπρασία μέσω τράπεζας, ή κάποια άλλα ιδιωτικά.

Εμείς είχαμε σκοπό να προχωρήσουμε σε αγορά αυτών των ακινήτων, βέβαια μιλάμε για αρκετά εκατομμύρια για αυτή την κατεύθυνση, πράγμα δύσκολο για τα οικονομικά ενός Δήμου όπως είναι σήμερα στη χώρα, αλλά ο τρόπος για να τα πάρουμε έστω και κατά χρήση ως ΟΤΑ, ως Δήμοι, ίσως θα ήταν το πιο βοηθητικό σενάριο σε όλη αυτή τη συζήτηση, γιατί υπάρχουν προγράμματα ανάπλασης, υπάρχουν προγράμματα που μπορούμε να ενταχθούμε και να κάνουμε αυτά τα κτίρια προσβάσιμα, να τα φέρουμε σε μία... σίγουρα με την Αρχαιολογία, κατ' εντολή της Αρχαιολογίας, σε ένα επίπεδο το οποίο θα μπορούμε να τα αξιοποιήσουμε για να μην είναι έτσι ερείπια και επικίνδυνα κιόλας, γιατί βρίσκονται και μέσα στον αστικό ιστό κυρίως εδώ στην Κέρκυρα.

Και ίσως η κυρία Τερζίδου θέλει, και εγώ συμφωνώ απόλυτα μαζί της, να μας πείτε τον τρόπο που μπορούμε πιο εύκολα να μπούμε ως Δήμοι στη διαχείριση αυτή, να βρούμε προγράμματα, να τα αξιοποιήσουμε, είτε κατά χρήση, είτε κατά κυριότητα.

Μ. ΦΛΩΡΟΥ: Δεν μπορώ να σας απαντήσω σε αυτό γιατί ο ρόλος μου είναι... είμαι υπεύθυνη των Μουσείων που υπάγονται στην Τεχνόπολη και των (...).

Στη συνάντηση όμως αυτή σήμερα είναι η κυρία Βαρελή, η οποία ίσως θα μπορούσε να απαντήσει σε μία τέτοια ερώτηση, από το Δήμο της Αθήνας.

ΒΑΡΕΛΗ: Καλησπέρα και από εμένα. Δεν υπάρχει μαγικός τρόπος. Αν δεν είναι δικά μας τα ακίνητα τα βιομηχανικά, ο Δήμος της Αθήνας έχει μερικά και τα έχει αξιοποιήσει, προχωράμε όποτε μπορούμε σε απαλλοτριώσεις. Πρόσφατα κάναμε μια απαλλοτρίωση

στο γνωστό κουμπάδικο, το εργοστάσιο, που κατά πάσα πιθανότητα θα προσπαθήσουμε να κάνουμε κοινωνικές κατοικίες.

Δεν υπάρχουν εύκολοι τρόποι. Δυστυχώς με αγορές, και απαλλοτριώσεις.

Θ. ΒΛΑΣΣΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κατάλαβα. Αυτός είναι ο τρόπος και εμείς που προσπαθούμε να ακολουθήσουμε. Είμαι και εκπρόσωπος στο Συμβούλιο της ΚΕΔΕ από μεριάς του Δήμου. Οπότε και το Νοέμβριο στο Συνέδριο, όπως είπε στην αρχή ένας ομιλητής, θα συζητηθεί στη θεματική η όλη αυτή προσπάθεια που σήμερα κάνουμε, και μακάρι να βρεθεί ένας τρόπος πιο εύκολος από την αγορά για ένα Δήμο αυτών των ακινήτων, γιατί πραγματικά πιστεύω πως αν καταφέρουν οι Δήμοι να έχουν τον κύριο λόγο στην αξιοποίηση αυτών των... αυτή τη στιγμή είναι παρατημένα οικόπεδα στην Κέρκυρα για παράδειγμα, νομίζω πως θα κάνουν ένα μεγάλο βήμα στο να αποδώσουν στην τοπική κοινωνία διάφορους χώρους, πρασίνου και περιπατητικούς δρόμους, έστω και δημιουργίας κάποιων μουσείων προς αυτή την κατεύθυνση, και ο Δήμος μπορεί να το κάνει αυτό μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων, μέσω εθνικών κονδυλίων, αλλά μόνο όταν θα έχει τη χρήση, την κυριότητα. Είναι αδύνατον για ένα Δήμο σαν την Κέρκυρα, με τα έξοδα που έχει, με τα απορρίμματα, όπως γνωρίζετε, να προχωρήσουμε σε αγορές πέντε και έξι εκατομμυρίων ανά οικόπεδο βιομηχανικό.

ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ: Συγγνώμη, ήθελα να κάνω μια παρέμβαση σε σχέση με την ερώτηση της κυρίας Τερζίδου. Αλεξοπούλου λέγομαι, καθηγήτρια στο... ομότιμη καθηγήτρια πια, στο ΑΠΘ.

Αν θυμάμαι καλά, επειδή είχα πάρει μέρος στο διαγωνισμό που είχε προκηρύξει ο Δήμος το '84 παρακαλώ, νομίζω ότι ήταν Δήμαρχος ο Μπέης, αν δεν κάνω λάθος. Κυρία (...) διορθώστε με, θα το θυμάστε μάλλον. Είχαμε πάρει το δεύτερο βραβείο παρεμπιπτόντως. Θυμάμαι όμως ότι είχε ανοίξει μια μεγάλη κουβέντα γιατί στην πραγματικότητα η παρέμβαση στο Γκάζι ήταν μια ανάπλαση για την Αθήνα, γιατί η περιοχή ήταν τεράστια, δεν

υπήρχε μετρό φυσικά, οι κατοικίες γύρω ήταν πάρα πολύ διαφορετικές, και επομένως έπρεπε σαν ιδιοκτήτης ο Δήμος να εισπράξει πάρα πολλά θετικά στοιχεία από τη μεριά του κοινού, κοινό εννοώ τους αρχιτέκτονες, δηλαδή να εισφέρουν με τις δικές τους ιδέες, και να ωριμάσει η ιστορία αυτή γιατί προφανώς χρειαζόταν και μια πολύ σημαντική οικονομική υποστήριξη. Ο χώρος όπως ήταν τότε που τον είχαμε επισκεφτεί, που ήταν με τα απομεινάρια των καμένων πραγμάτων, δεν έχει καμία σχέση με τον εξωραϊσμένο χώρο που βλέπουμε τώρα. Επομένως χρειάστηκε ένα χρόνο ωρίμανσης και οικονομικής υποστήριξης, Αθήνα βέβαια, άλλοι καιροί, και ας θυμηθούμε '84 έγινε ο διαγωνισμός, άρα αποδόθηκε στο κοινό μία δεκαετία περίπου, αν δεν κάνω λάθος.

Άρα θέλουν χρόνο αυτά τα πράγματα, όταν είναι μάλιστα τόσο μεγάλα. Οι Κερκυραίοι νομίζω κάπως έτσι πρέπει να κινηθούν, με πολλή ψυχραιμία και πολύ μεγάλη επιμονή, να το πω.

Θ. ΒΛΑΣΣΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Μπορώ να μιλήσω και εγώ; Να κάνω μια πρόταση, που νομίζω είναι πάρα πολύ σημαντική για αυτό που λέμε.

Η Ελληνική Εταιρεία έχει κάνει ένα σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος, και παράλληλα και το ΥΠΕΝ έχει κάνει ένα αντίστοιχο σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος, πώς μπορώ να πάρω μόνο τη χρήση από εγκαταλελειμμένα κτίρια, να το αποκαταστήσω, να το επαναχρησιμοποιήσω, και όταν αποσβέσει τα χρήματά του, τότε μπαίνει ο ιδιοκτήτης μέσα και παίρνει το ενοίκιο ή δεν ξέρω, ή αν θέλει να συνεχίσει τη χρήση του ακινήτου.

Αυτό το σχέδιο νόμου το είχαμε κάνει με έγκριτους νομικούς, με τον (...) σύμβουλο, και αφορούσε κυρίως τα κτίρια τα οποία είναι εν δυνάμει διατηρητέα, όχι κατ' ανάγκη κηρυγμένα, εν δυνάμει, όπως είναι τα βιομηχανικά.

Δεν ξέρω γιατί, παρότι και το ΥΠΕΝ ξεκίνησε να το κάνει, ξεκίνησε όμως να το κάνει ευρύτερα και ίσως και εκεί σκόνταψε, επειδή ήταν για όλα τα εγκαταλελειμμένα κτίρια, το σταμάτησε.

Νομίζω ότι είναι πάρα πολύ σημαντικό, και ο Δήμαρχος της Αθήνας τότε είχε ενδιαφερθεί πολύ. Είναι πάρα πολύ σημαντικό η ΚΕΔΕ να επαναφέρει αυτή την πρόταση, που είναι μια πλήρης πρόταση.

Ο κύριος Μαΐστρος, που είναι και σύμβουλός σας, την ξέρει και μας είχε συμβουλευθεί και εκείνος πάρα πολύ σε αυτά τα θέματα.

Νομίζω ότι αυτό θα ξεπεράσει το θέμα της απαλλοτρίωσης και της αγοράς. Είναι πολύ-πολύ σημαντικό.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Να σας ευχαριστήσω όλους, και να ζητήσω συγγνώμη που θα γίνω αυτό το ενοχλητικό άτομο, αλλά έχουμε δύο ακόμα άτομα για δύο σύντομες παρεμβάσεις που περιμένουν, και μετά θα δώσουμε χώρο στο διάλογο για να πείτε και τις ερωτήσεις σας και τα σχόλιά σας, αν μου επιτρέψετε.

Οπότε να προχωρήσουμε στον κύριο Ευγένιο Παπαδόπουλο, νομίζω είναι μέσα. Είναι Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Μουσείων, Αρχείων και Βιβλιοθηκών του Δήμου Βόλου, και θα μας μιλήσει για τη δική του εμπειρία.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Σας ευχαριστώ και εγώ.

Είναι θετικό το ότι υπάρχει έτσι μεγάλη αγωνία για να ξεκινήσουμε τη συζήτηση από νωρίς, οπότε αισθάνομαι λίγο ότι κάνω μια παρέμβαση έτσι... μπαίνω σπόντα.

Να σας μοιράσω λίγο μια εισήγηση που έχω ετοιμάσει.

Βλέπετε όλοι και με ακούτε; Ωραία.

Στο Δήμο Βόλου εμείς προσπαθούμε να έχουμε μια πιο ολιστική προσέγγιση στο ζήτημα της διατήρησης και ανάδειξης βιομηχανικής κληρονομιάς, τόσο μέσα από την επανάχρηση ιστορικών και βιομηχανικών κτιρίων, όσο και μέσω μιας συστηματικής συγκέντρωσης, έρευνας, τεκμηρίωσης, και προβολής των στοιχείων της βιομηχανικής ιστορίας της ευρύτερης περιοχής.

Ξεκίνησε αυτή η προσπάθεια από τη δεκαετία του 1980, πολύ πίσω. Τότε οι Δημοτικές Αρχές διέκριναν τη σημασία της αξιοποίησης του κτιριακού αποθέματος, το οποίο αποτελούνταν από περισσότερο από πενήντα βιομηχανικά κατάλοιπα που χρονολογούνταν από το χίλια... (...) δεκαετίας του 1880 (...) 1930, και στην πλειονότητά τους επρόκειτο για εργοστάσια επεξεργασίας μετάλλου, υφαντουργίες, πλινθοκεραμοποιεία, καπνεργοστάσια και καπναποθήκες, και κτίρια τραπεζών, τα οποία είχαν παύσει τη λειτουργία τους, και είχαν περιέλθει σε κατάσταση εγκατάλειψης.

Όλα αυτά βρίσκονταν μέσα στον αστικό του πολεοδομικού συγκροτήματος του Βόλου, και κυρίως τα χαρακτηριστικά τους ήταν ότι παρουσίαζαν σημαντικά πλεονεκτήματα λόγω και της θέσης τους. Καταλάμβαναν μεγάλη έκταση. Διέθεταν αξιόλογα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά και ήταν στιβαρές κατασκευές, με μεγάλους ενιαίους χώρους, που μπορούσαν να τροποποιηθούν ανάλογα ή να φιλοξενήσουν καινούργιες χρήσεις.

Η αξιοποίησή τους λοιπόν μπορούσε να συμβάλλει στην αναβάθμιση της γύρω περιοχής, να καλύψει στεγαστικές ανάγκες των δημοσίων και δημοτικών φορέων, και κυρίως όμως το βασικό τους χαρακτηριστικό ήταν ότι ήταν συνδεδεμένα με τη συλλογική ιστορική μνήμη της πόλης, και η διάσωσή τους αποτελούσε και αίτημα της τοπικής κοινωνίας.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Κύριε Παπαδόπουλε, προχωράτε σε εικόνες; Γιατί βλέπουμε μόνο την πρώτη.

Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Βλέπετε μόνο την πρώτη, είναι το ίδιο πρόβλημα. Να βγάλω και εγώ αν είναι το full screen. Τώρα βλέπετε την εναλλαγή;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ναι, τώρα είναι μια χαρά.

Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Λοιπόν, η πολιτική αυτή είχε ως αποτέλεσμα να... τη δημιουργία ενός εκτεταμένου δικτύου επαναχρησιμοποιούμενων βιομηχανικών κτιρίων, στο Δήμο Βόλου, είναι περισσότερα από δεκαπέντε, τα οποία σήμερα στεγάζουν

διάφορες χρήσεις, πολιτιστικές, εκπαιδευτικές, αθλητικές, κοινωνικές και διοικητικές υπηρεσίες του Δήμου.

Η τακτική αυτή ακολουθήθηκε και από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το οποίο αξιοποίησε μια σειρά βιομηχανικών κτιρίων για να στεγάσει υπηρεσίες, το κτίριο Παπαστράτου, την Πρυτανεία, αλλά και Σχολές, τα οποία και συνεχίζει ακόμα με πρόσφατο τα κτίρια της βαμβακουργίας και τη μετατροπή τους σε φοιτητικές εστίες.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν ακούγομαι;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Ακούγεστε.

Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Άκουσα κάποια παρέμβαση, για αυτό.

Στην ουσία δηλαδή το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας δημιούργησε την Πανεπιστημιούπολη...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Κάποιος μπαίνει μέσα. Σε εμένα μιλάει ή...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: (εκτός μικροφώνου)

Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Ωραία, εντάξει. Παρέμβαση ήταν, συγγνώμη.

Λοιπόν, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας δημιούργησε ουσιαστικά την Πανεπιστημιούπολη του γύρω από τον βασισμένο στον ιστορικό και βιομηχανικό ιστό που υπήρχε μέσα στην πόλη.

Προς αυτή την κατεύθυνση κινήθηκαν, ακολούθησαν και άλλοι φορείς της πόλης, με το να στεγαστούν δημόσιες υπηρεσίες, σύλλογοι, στο κτίριο (...) το Κέντρο Επανεένταξης του ΚΕΘΕΑ, πρόσφατα έγινε μια αποκατάσταση, έτσι ώστε μετατράπηκαν βιομηχανικά κτίρια για να στεγάσουν και άλλες δραστηριότητες.

Και βέβαια είχαμε και τη συμβολή και του ιδιωτικού τομέα στην περίπτωση του Βόλου, όπου ιστορικοί βιομηχανικοί χώροι μετατράπηκαν είτε σε εμπορικά κέντρα, είτε σε χώρους ψυχαγωγίας, είτε σε ιδιωτικά πολιτιστικά ιδρύματα...

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Είμαστε στο Δημοτικό Ωδείο, δεν ξέρω αν έχετε προχωρήσει.

Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι. Στο πανεπιστήμιο λοιπόν. Εντάξει, περισσότερο για να δείχνω λίγο τους χώρους και τα κτίρια, να έχετε μια εικόνα.

Οι δράσεις όμως αυτές δεν περιορίστηκαν μόνο στα κτίρια. Αυτό που κυρίως μπήκε σαν προτεραιότητα, ήταν ότι η διάσωση των τεκμηρίων που αφηγούνται την ιστορία της παραγωγής, της εργασίας, των ανθρώπων, που διαμόρφωσαν εν τέλει και την πολιτιστική (...) ταυτότητα της πόλης.

Η καταγραφή, η μελέτη και η έρευνα της βιομηχανικής κληρονομιάς περιλαμβάνουν πέρα από τη διάσωση της ανθρώπινης δημιουργικότητας και της τεχνολογικής εξέλιξης, περιλαμβάνουν επίσης και τη διαφύλαξη των αρχειακών τεκμηρίων που παρήγαγε η λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών. Προϊόντα, συσκευασίες, ετικέτες, διαφημιστικό υλικό, αρχιτεκτονικά σχέδια, τοπογραφικά σχέδια, τα σχέδια του μηχανολογικού εξοπλισμού, τα αρχεία παραγωγής, διοίκησης και διαχείρισης, οικονομικής διαχείρισης αυτών των επιχειρήσεων, αποτελούν ένα αναπόσπαστο τμήμα της βιομηχανικής κληρονομιάς, όπως αναφέρθηκε.

Στις αρχειακές συλλογές του Δήμου Βόλου περιλαμβάνεται αρκετά σημαντικό κομμάτι από βιομηχανικά αρχεία, κυρίως των κτιρίων των εταιρειών τα οποία αγοράστηκαν από το Δήμο Βόλου, και βρέθηκαν μέσα στις εγκαταλελειμμένες βιομηχανίες.

Οι αρχειακές αυτές συλλογές τεκμηριώνουν όχι μόνο τη λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών, αλλά στην ουσία αποτέλεσαν και ένα εργαλείο για να καταφέρουμε να σχηματοποιήσουμε την οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική εξέλιξη της ίδιας της πόλης του Βόλου.

Το υλικό αυτό μέσα από μια συστηματική επεξεργασία μέσα από ηλεκτρονικά εργαλεία έρευνας και τεκμηρίωσης που δημιουργήθηκαν, συνέβαλλε ουσιαστικά στη μελέτη της βιομηχανικής ιστορίας της πόλης και της ευρύτερης περιοχής.

Συνεχίζουμε να εμπλουτίζουμε το κομμάτι αυτό των αρχείων και των τεκμηρίων, και μέσα από προσκλήσεις από προσωπικές συλλογές των ανθρώπων της βιομηχανίας, είτε εργαζομένων, είτε επιχειρηματιών, με προφορικές μαρτυρίες που παίρνουμε, με καταθέσεις από τις προσωπικές τους συλλογές, έτσι ώστε να μπορέσουμε να ανασυνθέσουμε λίγο την καθημερινότητα που αναπτύχθηκε στους χώρους παραγωγής, και να αναδείξουμε λίγο την ανθρώπινη διάσταση της βιομηχανικής ανάπτυξης.

Το σύνολο αυτών των τεκμηρίων έχει ενταχθεί μέσα σε... μέσα από σύγχρονες μουσειολογικές και μουσειογραφικές αφηγήσεις. Αποτελεί μια σημαντική ενότητα στο μουσείο της πόλης του Βόλου, που προσελκύει, και το βλέπουμε κιόλας, δηλαδή προσελκύει το ενδιαφέρον των επισκεπτών καθώς το βιομηχανικό παρελθόν είναι αρκετά έντονο με όλες αυτές τις παρεμβάσεις στη συλλογική μνήμη της πόλης.

Έτσι λοιπόν πιστεύουμε ότι τα βιομηχανικά κτίρια, τα εργοστάσια αυτά, αν και έχουν αποκτήσει καινούργιες χρήσεις, εξακολουθούν να παραμένουν τοπόσημα της πόλης. Δεν θυμίζουν μόνο τους βιομηχανικούς γίγαντες που υπήρχαν σε μια άλλη εποχή, αλλά κυρίως είναι οι άνθρωποι που εργάστηκαν μέσα, που διαμόρφωσαν την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ταυτότητα του Βόλου.

Ολοκληρώνοντας θα μπορούσαμε έτσι να πούμε συμπερασματικά ότι η εμπειρία του Βόλου, παρ' όλες τις δυσκολίες που αντιμετώπισε, ξεκίνησε πάρα πολύ νωρίς, δεν υπήρχε αντίστοιχη τεχνογνωσία σε ζητήματα ανακατασκευής ή επανάχρησης, το κόστος είναι υψηλό, όπως προαναφέρθηκε, αποκατάστασης, γιατί έχεις και αρχιτεκτονικούς και κατασκευαστικούς περιορισμούς. Ήταν όμως μια συλλογική προσπάθεια, ενεπλάκησαν πάρα πολλοί φορείς, το Πανεπιστήμιο, ο Δήμος, το Τεχνικό Επιμελητήριο, Σύλλογοι Αρχιτεκτόνων, εμπειρογνώμονες, ειδικοί από την Ελλάδα και το εξωτερικό, και

έδωσε σημαντικά αποτελέσματα. Εγκαταλελειμμένοι χώροι μετατράπηκαν σε ζωντανά κύτταρα του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, των κοινωνικών δράσεων, των δημοσίων υπηρεσιών. Δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας στην πόλη, δημιούργησαν νέα εικόνα για την πόλη, προσέλκυσαν χρηματοδοτήσεις, ενίσχυσαν την τοπική οικονομία, αναβάθμισαν τον αστικό χώρο, ενδυνάμωσαν και την κοινωνική συνοχή και αυτό... για την ταυτότητα της πόλης, και αυτό είναι πολύ σημαντικό.

Οπότε και προς τους Δημάρχους τέλος πάντων, και στους... τους πολιτικούς μας προϊστάμενους, το κέρδος στο μέλλον, παρ' όλο που μπορεί να κοστίζει αρκετά η απόκτηση ενός βιομηχανικού χώρου, είναι αρκετά σημαντικό και αποδίδει.

Θα ήθελα σε αυτό το σημείο να κάνω δύο σχόλια. Ότι μιλάω τώρα σαν Δήμος Βόλου, αλλά προϋπήρχαν και άλλοι Οργανισμοί που συνενώθηκαν με όλο αυτό το κομμάτι της... όπως ο Δήμος Νέας Ιωνίας, ο Δήμος Πορταριάς, που είχαν τις παρεμβάσεις τους πριν τις συνενώσεις. Εντάξει, και δεν παραγνωρίζουμε τη συμβολή των Δημοτικών Αρχών εκείνων των Δήμων.

Είπαμε ότι είναι αναγκαστική η συνέργεια πολλών φορέων, και οι υπηρεσίες του ΥΠΠΟ είναι πολύ σημαντικές, του Υπουργείου Πολιτισμού, και του Υπουργείου Ανάπτυξης, σε όλο αυτό το πράγμα, την αναζήτηση των χρηματοδοτικών εργαλείων και τα λοιπά.

Για εμάς η εμπειρία μας, για να απαντήσω λίγο και σε κάνα-δύο ερωτήσεις που τέθηκαν, η (...) τέλος πάντων, η απόκτηση αυτών των κτιρίων, έγινε με διάφορους τρόπους. Έγινε και με ανταλλαγές με άλλα οικόπεδα, έγινε και με παραχωρήσεις, έγινε και μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων, είχαμε την ευτυχία, ή την ευτυχή συγκυρία τέλος πάντων, και το URBAN, που ήταν ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα ανάπτυξης, και το JESSICA, βοήθησαν σε αυτή την κατεύθυνση. Ήταν άλλες εποχές, μιλάμε για τη δεκαετία του 1990.

Υπήρχε μια άλλη οικονομική, χρηματοδοτική τέλος πάντων, διαχείριση αυτών των πραγμάτων.

Στο Δήμο Βόλου είχε φτιαχτεί η Δημοτική Επιχείρηση Μελετών – Κατασκευών, που στην ουσία ανέλαβε να αποκαταστήσει όλα αυτά τα κτίρια, άρα σταδιακά απέκτησε και μια καλή τεχνογνωσία και στη διαχείριση, και στην αναζήτηση κονδυλίων, αλλά και στην κατασκευή και αποκατάσταση, γιατί έγιναν πάρα πολλά έργα με αυτεπιστασία.

Υπήρξε το Δημοτικό Κέντρο Ιστορίας, το οποίο από το '92 στην ουσία με την Έλλη τη Δημόγλου, μελέτησε, συγκέντρωσε, τεκμηρίωσε, οργάνωσε και προέβαλλε όλο αυτό το κομμάτι και συνέστησε όλο αυτό το θεσμό.

Και κλείνω με αυτό που ειπώθηκε ήδη, ότι όλο αυτό είναι μια μακροχρόνια προσπάθεια. Δηλαδή σε μια πορεία σαράντα ετών, σαράντα πέντε ετών που έχουν περάσει πλέον, ας πούμε από το 1985 συζητήθηκε η αγορά του κτιρίου που βρίσκομαι τώρα, στο κτίριο (...). Οπότε βλέπετε ότι είναι μια πολύ μακράιωνη προσπάθεια, αλλά θέλει μια στοχοπροσήλωση.

Νομίζω ότι αξίζει τον κόπο και για τις ίδιες τις πόλεις μας, και για την ταυτότητά τους, και για τους ανθρώπους.

Ευχαριστώ. Νομίζω ότι καταχράστηκα το χρόνο.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Εμείς ευχαριστούμε πάρα πολύ για την παρουσίασή σας.

Δεν ξέρω αν ο κύριος Τσιρίκας είναι διαθέσιμος να κάνει και αυτός την παρέμβασή του. Νομίζω όχι.

Κυρία Δεληγιάννη, θέλετε εσείς κάτι από τη μεριά σας να προσθέσετε ή να προχωρήσουμε σε διάλογο με τους συμμετέχοντες, να πάρουν το λόγο δηλαδή και οι υπόλοιποι συμμετέχοντες αν θέλουν;

ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ: Νομίζω είναι πολύ σημαντικό να πάρουν το λόγο οι εκπρόσωποι των Δήμων. Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ωραία. Οπότε απλά να παρακαλέσω να κρατήσουμε μια τυπική σειρά για να ακουστείτε όλοι, και αν υπάρχει κάποιος που επιθυμεί να μιλήσει, μπορεί τώρα να πάρει το λόγο. Ευχαριστώ.

M. ΤΕΡΖΙΔΟΥ: Μυρτώ Τερζίδου, από Δήμο Πυλαίας – Χορτιάτη.

Απλώς το βασικό, όλα αυτά είναι πολύ ωραία και (...) πολύ χρήσιμα τα αποτελέσματα και οι παρουσιάσεις, νομίζω ότι το βασικό είναι να δούμε πώς θα ξεκινήσουν όλα αυτά, γιατί η αρχή είναι το δύσκολο και το χρονοβόρο. Δηλαδή πώς θα... Εμείς έχουμε κτίρια τα οποία δεν είναι ιδιοκτησίας μας, το οποίο φαντάζομαι ότι είναι μια κατάσταση στους περισσότερους Δήμους, το οποίο δεν ξέρω πώς θα μπορέσουμε να τα αποκτήσουμε. (...), αν υπάρχουν χρηματοδοτήσεις, αν υπάρχουν προγράμματα.

Όλα αυτά θα ήταν πολύ χρήσιμα... ίσως στη συνέχεια, ίσως σε άλλες συναντήσεις, θα μπορέσουμε να δούμε πώς θα το ξεκινήσουμε. Αυτό είναι χρονοβόρο πιθανόν, όπως είπε και ο κύριος Παπαδόπουλος, αλλά είναι το βασικό για να ξεκινήσουμε. Δηλαδή εμείς έχουμε δύο κτίρια τα οποία είναι... Έχουμε το Μπενεζούλειο και τέλος πάντων, τώρα λέω ένα (...), το οποίο ανήκει σε έναν (...). Είναι μέσα σε μια πολύ ακριβή περιοχή της Πυλαίας, θέλει πολλά χρήματα για... το ποσό είναι μεγάλο δηλαδή της αποζημίωσης. Θέλει δικαστήρια, θέλει απαλλοτριώσεις, αποζημιώσεις. Έχει μπει μέσα στο Σχέδιο, δεν μπορούν οι άνθρωποι να το χρησιμοποιήσουν, οι ιδιοκτήτες. Αυτό που είπε η κυρία Μαΐστρου πριν, δεν ξέρω αν ήταν σχέδιο νόμου, δεν κατάλαβα, ή νόμος που πέρασε, να το συζητήσουμε πάλι. Δεν ξέρω πώς γίνεται η χρήση... Δηλαδή οι ιδιοκτήτες θα περιμένουν πόσα χρόνια για να έχουν αξία το οικόπεδό τους, το ακίνητό τους. Πώς δουλεύει αυτό το σύστημα επίσης θα (...) να το συζητήσουμε.

Αυτά. Να γίνει μια τέτοια συζήτηση κάποια στιγμή. Ίσως να μην είναι η παρούσα η στιγμή τώρα, αλλά αυτό θα ήταν σημαντικό.

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστούμε και εμείς.

Θα γίνει, υπάρχει πρόβλεψη να γίνει μια πιο ολοκληρωμένη δράση αργότερα, ίσως σε μορφή Ημερίδας, οπότε φαντάζομαι ότι θα είναι μια καλή ευκαιρία να προχωρήσουμε σε άλλου είδους συζήτηση εκεί. Αλλά ενδιάμεσα θα γίνει και κάθε προσπάθεια και μέσα στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας, ώστε να υπάρχει ενημέρωση για αυτά τα θέματα από το Δίκτυο, και να μπορέσουμε να βοηθήσουμε όσο γίνεται.

Έχει ζητήσει το λόγο ο κύριος Σπιλάνης αν βλέπω καλά. Οπότε έχετε το λόγο.

ΣΠΙΛΑΝΗΣ: Καλημέρα σας. Ευχαριστούμε για την πολύ ενδιαφέρουσα συνάντηση και συνεργασία που ξεκινάει.

Εγώ μιλάω από τη Σέριφο. Δεν εκπροσωπώ αυτή τη στιγμή το Δήμο, αλλά την ομάδα, την επιστημονική ομάδα, είμαι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, την επιστημονική ομάδα που κατέθεσε την πρόταση στο World Monument Fund για τη σωτηρία των Μεταλλείων της Σερίφου.

Τα Μεταλλεία της Σερίφου πιθανότατα να μην ήταν τόσο πολύ γνωστά, ίσως να έγιναν γνωστότερα τώρα με το σίριαλ που παίζεται από την ΕΡΤ, Από Ήλιο σε Ήλιο, και έχουν μια σειρά από προβλήματα γιατί ήταν μια μεταλλευτική δραστηριότητα που τελείωσε το '60, τα κτίρια έχουν καταρρεύσει σε μεγάλο βαθμό.

Δεν θα μπω σε λεπτομέρειες. Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε και το συζητάγαμε χθες η ομάδα του έργου που ασχολείται, είναι ότι το Υπουργείο Πολιτισμού δεν έχει αποδεχτεί τη μελέτη που έκανε το Πολυτεχνείο με επικεφαλής τον Νίκο τον Δελαβίλα, να κηρύξει την περιοχή ολόκληρη μεταλλευτικό τοπίο, δεν είναι μόνο κτίρια, αλλά είναι και ολόκληρη ζώνη, και αυτό δυσκολεύει πάρα πολύ τις επόμενες ενέργειες.

Ευτυχώς ενέκρινε το Υπουργείο Πολιτισμού πολύ πρόσφατα τη στήριξη της Σκάλας Φόρτωσης, η οποία είναι έτοιμη να καταρρεύσει, και είναι ένα σοβαρότατο τοπόσημο.

Υπάρχει μια εκκρεμότητα με το κτίριο του Διοικητηρίου, που είναι μια εργολαβία σε εξέλιξη, αλλά δυσκολίες διάφορες, οι γνωστές δυσκολίες του Δημοσίου, για να ολοκληρωθεί το έργο, ώστε να μπορέσει να προχωρήσει.

Είναι ένα σημαντικό θέμα, έχει ξεκινήσει από έναν πολύ προηγούμενο Δήμαρχο με μια μελέτη, προμελέτη της ΕΤΒΑ τη δεκαετία του '90. Χαρακτηρίζει τη Σέριφο, και θα θέλαμε ιδιαίτερα τη βοήθεια του Υπουργείου Πολιτισμού, να αναγνωρίσει τη μελέτη, για να μπορέσουν πράγματα να γίνουν στη συνέχεια.

Είναι και ο Δήμαρχος μέσα, δεν ξέρω αν θέλει να συμπληρώσει κάτι, αλλά θεωρώ ότι το Υπουργείο Πολιτισμού πρέπει να παίξει το ρόλο της αναγνώρισης του τοπίου, και να προχωρήσουν στα επόμενα βήματα που θα είναι σημαντικά, γιατί... δεν θέλω να επαναλάβω αυτά που ειπώθηκαν από τους προηγούμενους, πόσο σημαντικό ρόλο θα παίξει στην αλλαγή του τουριστικού μοντέλου και προτύπου της Σερύφου αν αυτή η μεταλλευτική παράδοση του νησιού, η οποία... επειδή υπάρχουν και αρκετές μαρτυρίες, γιατί υπάρχουν και άλλοι ερευνητές που δουλεύουν γύρω από αυτό, θα μπορούσε να μετατρέψει το νησί σε κάτι διαφορετικό από ένα τουριστικό προορισμό ενάμισι μήνα.

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ και εμείς.

Έχει ζητήσει το λόγο η κυρία Ασκούνη Κωνσταντίνα. Οπότε ο λόγος δικός σας.

Κ. ΑΣΚΟΥΝΗ: Καλησπέρα και από εμένα, και συγχαρητήρια για την πρωτοβουλία αυτή σήμερα.

Να συστηθώ. Εγώ πέρα από την αυτοδιοικητική μου ιδιότητα, είμαι και μουσειολόγος, και συμμετέχω και στο Δίκτυο Αιρετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως και πολλοί συνάδελφοι, και ο Παντελής ο Τσακίρης, δεν ξέρω, δεν μπορώ να δω στην οθόνη αν είναι και κάποιος άλλος συνάδελφος αυτοδιοικητικός.

Πράγματι έχουμε θέμα με τις... επειδή εγώ αναλαμβάνω και βοηθάω τους Δήμους λόγω της ιδιότητάς μου της επαγγελματικής, σε θέματα Δημοτικών Μουσείων, και κάναμε και μια παρουσίαση στην Εθνική Συνάντηση Αιρετών που έγινε τον Μάιο στην Αλεξανδρούπολη, σχετικά με τα μουσεία μικρότερων Δήμων, πώς μπορούν να λειτουργήσουν ως εργαλεία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, κοινωνικής ανθεκτικότητας, και τις ευρωπαϊκές αντίστοιχες χρηματοδοτήσεις και προγράμματα που τρέχουν, και που μπορούν, αν μπορώ να το πω, να κουμπώσει το κάθε μουσείο και ο κάθε Δήμος.

Εγώ αυτό που μπορώ να πω από τη δική μου εμπειρία είναι ότι πράγματι δεν υπάρχει μαγικός τρόπος, δεν υπάρχει μαγική συνταγή. Έχουμε θέματα γραφειοκρατίας. Ξέρουμε όλοι τα οικονομικά των Δήμων και πόσο υποχρηματοδότηση υπάρχει.

Από εκεί και πέρα όμως, εγώ είμαι στη διάθεση κάθε συναδέλφου και του κάθε Δήμου, αν υπάρχει ένας Δήμος, ένα μουσείο, που μπορεί να αξιοποιηθεί, να στήσουμε μια έκθεση, ή μπορούμε να τροποποιήσουμε μια έκθεση από έκθεση σε μουσείο, γιατί έχουμε και αυτό, γιατί χρειάζεται οργανόγραμμα, καταστατικό, νομίζω τα ξέρετε όλοι. Και να βοηθήσω και με τις ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις, επειδή διεκδικούμε χρήματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αυτός είναι και ο ρόλος μας συμμετέχοντας σε αυτό το Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Αιρετών.

Είμαι στη διάθεσή σας και είμαι και... όποιος χρειαστεί μπορεί να επικοινωνήσει μαζί μου, να τον καθοδηγήσω και να υλοποιήσουμε και να (...) όσο μπορούμε τα βήματα που μπορούμε να κάνουμε.

Και πράγματι μια Ημερίδα με αυτό το θέμα με τα... με μουσεία, με την πολιτιστική κληρονομιά γενικότερα, νομίζω ότι αφορά όλους τους Δήμους.

Αυτά και ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστούμε και εμείς πολύ.

Βλέπω ότι υπάρχει και άλλος, είναι η κυρία Δανιήλ, το λέω σωστά;

ΔΑΝΙΗΛ: Δανιήλ, ναι, πολύ σωστά.

Να θέσω εγώ κάτι λίγο πιο πρακτικό και λίγο πιο μικρό; Ξέρουμε όλοι την υποστελέχωση που υπάρχει στο Δήμο. Αν αυτό συμβαίνει στο Δήμο της Αθήνας, φαντάζομαι τι συμβαίνει και στους άλλους Δήμους. Ποιοι θα ασχοληθούν με αυτά τα θέματα; Ποιοι συνάδελφοι; Γιατί είναι χρόνος, και είναι και κόπος.

Το βασικό για τη διάσωση αυτών των βιομηχανικών μνημείων και το ξέρουμε όλοι, είναι η καταγραφή τους. Ποιος θα κάνει αυτές τις καταγραφές; Θα ανατεθούν σε άλλους φορείς να κάνουν αυτές τις καταγραφές; Και το λέω γιατί συμμετέχω σε μια ομάδα, την ομάδα (...), και ξέρω πολύ καλά τι σημαίνει καταγραφή και πόσο χρόνο και πόσο ενέργεια σου τρώει αυτό το πράγμα.

Θα αξιοποιηθούν τέτοιες καταγραφές, οι οποίες... κάποιες είναι προσβάσιμες ελεύθερα στο κοινό, ή θα ξεκινήσουν όλοι από το μηδέν;

Κάποια μικρά πρακτικά πραγματάκια, τα οποία όμως αυτά σε σταματάνε, δεν σε αφήνουν να προχωρήσεις. Και μετά θα φτάσουμε πώς θα απαλλοτριωθεί το οποιοδήποτε ακίνητο ή πώς θα αγοραστεί.

Αυτά ήθελα να θέσω. Δεν ξέρω ποιος... αν μπορεί κανείς να πει κάτι σε αυτό.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Νομίζω ότι θα ζητήσω τη βοήθεια της κυρίας Δεληγιάννη για να απαντήσει σε αυτό αν μπορεί.

ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ: Εγώ ήθελα να πω κάτι που συμπληρώνει, μάλλον θέλει να... αντιπαρατίθεται, το σημαντικότερο, και σε αυτό που είπε στην αρχή ο κύριος Τσακίρης, για το Υπουργείο Πολιτισμού. Η εκτίμησή μου είναι, με εμπειρία που έχω από άλλες χώρες, ίσως η κυρία Ασκούνη έχει και εκείνη κάποια σχετική γνώση, ότι δεν πρέπει να ζητάμε μόνο χρηματοδότηση, και για αυτά που είπε η κυρία Δανιήλ, δηλαδή και για τις καταγραφές, μόνο από το

Υπουργείο Πολιτισμού. Ξέρουμε πώς είναι στελεχωμένες ακόμα και οι περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού ανά την Ελλάδα (...). Εγώ βέβαια όταν δούλευα στο Υπουργείο Πολιτισμού τη δεκαετία του '80 ήμασταν 15 άτομα για 15 Νομούς σε όλη τη Βόρεια Ελλάδα.

Λοιπόν, θέλω να πω ότι εκείνο που πρέπει να ζητηθεί είναι να αναλάβουν την ευθύνη χρηματοδότησης όλα τα Υπουργεία που έχουν σχέση με κληρονομιά για την οποία εμείς μιλάμε. Δηλαδή το Υπουργείο που ευθύνεται για τη βιομηχανία, το Υπουργείο Ανάπτυξης, το Υπουργείο Αγροτικής Οικονομίας, που έχει σχέση με την αγροτική κληρονομιά. Όλες αυτές οι πηγές χρηματοδότησης πρέπει να δίνονται και για την κληρονομιά την αντίστοιχη. Δηλαδή έχω γνώση ότι στην Ισπανία εδώ και τριάντα χρόνια και, η Ένωση των Μηχανικών των δημοσίων έργων έχει ζητήσει και παίρνει χρηματοδότηση από το Υπουργείο το ισπανικό των δημοσίων έργων, έχει εξασφαλίσει 1% του προϋπολογισμού των δημοσίων έργων για την καταγραφή και προστασία των ιστορικών δημοσίων έργων. Καταλαβαίνετε τι είναι αυτό, το 1%; Δεν λέω ότι εμείς μπορούμε να το πετύχουμε, αλλά θέλω να πω ότι πρέπει να σκεφτεί κανείς, να υπάρχουν κρούσεις και σε άλλα Υπουργεία, εκτός του Υπουργείου Πολιτισμού, και για καταγραφές, και για τις καταγραφές (...) μαρτυρίας, και των αποκαταστάσεων αντίστοιχων μνημείων. Και το Υπουργείο Ανάπτυξης να συμβάλλει στην καταγραφή και αποκατάσταση των μνημείων της βιομηχανίας.

Αυτή είναι η άποψή μου και ενδεχομένως να μπορέσουμε από κοινού ως Δίκτυο να ζητήσουμε κάτι τέτοιο.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστώ πάρα πολύ για την απάντηση.

ΜΑΪΣΤΡΟΥ: Μπορώ να μιλήσω;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Φυσικά, ο λόγος σε εσάς, κυρία Μαϊστρου.

ΜΑΪΣΤΡΟΥ: Ευχαριστώ.

Μετά την κυρία Δεληγιάννη, να πω και εγώ ότι νομίζω ότι η κυρία Δανιήλ μας μίλησε για αυτή τη βάση δεδομένων που έχει η

(...), και αυτό είναι πολύ σημαντικό να το ξέρουν ίσως όλοι οι Δήμαρχοι και να κοινοποιηθεί, να στείλει το link, ώστε να βλέπουμε όλοι αυτή την τεράστια δουλειά που έχει γίνει.

Και από εκεί και πέρα, σε σχέση με τη διεκδίκηση χρημάτων, εκτός από αυτά που είπε η κυρία Δεληγιάννη, επειδή ξέρω τη δυσκολία που υπάρχει στα Υπουργεία, και για το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης δυστυχώς κυρία Δεληγιάννη δεν το συζητάω καθόλου, γιατί θα έπρεπε πρώτα από όλα ασχοληθεί με τα ζητήματα της αγροτικής γης, που είναι μακριά από όλα αυτά τα ζητήματα. Αυτή τη στιγμή γίνονται Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια, που χαρακτηρίζουν ή δεν χαρακτηρίζουν την αγροτική, και το Υπουργείο είναι μακριά.

Νομίζω ότι πρέπει να διεκδικήσουμε οι ευρωπαϊκοί πόροι να απευθύνονται ειδικά και στα ζητήματα πολιτιστικής κληρονομιάς, και ειδικότερα αν θέλετε και σε αυτά. Αλλά γενικά, επειδή και με την (...) συζητάμε, πρέπει να ενισχυθούν οι ευρωπαϊκοί πόροι για την πολιτιστική κληρονομιά. Αυτό θέλει μεγαλύτερη δουλειά, θέλει να συνομιλήσουμε και με τους Ευρωβουλευτές μας στην προσπάθεια αυτή που κάνουμε. Ας το σκεφτούμε και αυτό, μέσα από ευρωπαϊκούς πόρους, οι οποίοι αυτή τη στιγμή πού πηγαίνουν;

Επίσης έχουν γίνει τόσες στρατηγικές επενδύσεις, πού έχουν πάει τα χρήματα για τις στρατηγικές επενδύσεις; Μήπως θα έπρεπε να (...) σε κάτι τέτοιο; Αν υπάρχουν ακόμα χρήματα για στρατηγικές επενδύσεις.

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστούμε και εμείς.

Υπάρχει κάποιος άλλος που θέλει να πάρει το λόγο; Να πω επειδή βλέπω στα μηνύματα στο chat, ότι ενδιαφέρεστε να λάβετε τις σημερινές παρουσιάσεις, ότι θα προσπαθήσω να κάνω ένα ειδικό κομμάτι στο site της ΚΕΔΕ που θα ανεβάσω όλο το υλικό το σημερινό, για να τα συγκεντρώσουμε όλα εκεί ώστε να έχετε πρόσβαση όλοι, και όσοι είστε εδώ σήμερα, και όσοι δεν

μπορούσαν για κάποιο λόγο να παραβρεθούν, να τα έχουν στη διάθεσή τους.

Απλώς θα μας δώσετε λίγο χρόνο γιατί λόγω καλοκαιριού ξεκινούν και κάποιες άδειες, οπότε θα προσπαθήσω να το κάνω από τη μεθεπόμενη εβδομάδα. Θα σας στείλω όμως μια ενημέρωση ότι έχει ανέβει το σχετικό υλικό, για να μπορέσετε να το δείτε και εσείς.

Είναι κάποιος άλλος λοιπόν που θέλει να μιλήσει;

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Ήθελα να ρωτήσω κυρία Μήτσου, οι παρατηρήσεις που βλέπουμε δεξιά στην οθόνη είναι καταγεγραμμένες, μπορούν να καταγραφούν;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Είναι κυρίως... αυτό που κοιτάω στο chat είναι αυτή κυρίως η... το αίτημα να μπορέσουν να πάρουν, να πάρει ο κόσμος τις παρουσιάσεις που έγιναν σήμερα. Οπότε αυτό είναι αυτό που ανέλυσα τώρα. Θα το κάνουμε, απλά θέλω λίγο χρόνο για να μπορέσω να συγκεντρώσω το υλικό.

Καλό θα ήταν όποιος έχει δυνατότητα να στείλει το υλικό στο δικό μου το mail της ΚΕΔΕ, που είναι το επώνυμό μου, mitsou@kede.gr, ώστε να το συγκεντρώσω και να μπορέσω να φτιάξω το ανάλογο κομμάτι στην ιστοσελίδα της ΚΕΔΕ.

Νομίζω αυτό μας καλύπτει. Δεν ξέρω, κυρία Δεληγιάννη, αν έχετε κάτι άλλο στο μυαλό σας.

ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ: Όχι. Αν μπορούσε να καταγραφεί όλο το chat box με αυτά που αναφέρουν οι φίλοι και συνάδελφοι, και με τα ερωτήματα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ναι, Ο.Κ., έχω το νου μου στα μηνύματα. Δεν έχω βρει κάποια άλλη συγκεκριμένη ερώτηση. Αυτό που οι περισσότεροι ζητούν, και είναι το λογικό, είναι να έχουν στη διάθεσή τους το υλικό της σημερινής συνάντησης. Οπότε αυτό είναι κάτι το οποίο θα το φροντίσουμε έτσι και αλλιώς.

Εάν δεν θέλει κάποιος άλλος να λάβει το λόγο, να δώσουμε το λόγο στην κυρία Δεληγιάννη ή στις εκπροσώπους από το ΣΥΒΙΚ για

ένα πολύ σύντομο κλείσιμο, και νομίζω ότι είμαστε έτοιμοι μετά να ολοκληρώσουμε τη συνάντηση.

ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ: Θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους που συμμετείχαν σήμερα, και με τις συμμετοχές τους, και με τις παρατηρήσεις, και με αυτά τα οποία ζήτησαν να συζητηθούν και σε επόμενη φάση.

Εκείνο που προγραμματίζουμε με την ΚΕΔΕ και την ΕΕΤΑΑ, είναι μια επόμενη συνάντηση πιο εκτεταμένη, που να μπορέσουμε καταγράφοντας τα σημερινά αιτήματά σας, να εξειδικεύσουμε τα αιτήματα και να κοιτάξουμε να δοθούν πιο συγκεκριμένες απαντήσεις ει δυνατόν σε αυτά.

Αλλά από την άλλη, γιατί είναι αυτό μια αμφίδρομη σχέση, η σχέση του Δικτύου, θα θέλαμε και από εσάς να μας στείλετε πιο συγκεκριμένα τα αιτήματά σας, στην κυρία Μήτσου στείλτε τα, να τα έχουμε, ώστε να δούμε αυτή η επόμενη συνάντηση τι συγκεκριμένα θέματα θα περιλάβει και πώς θα αναπτύξει περισσότερο τις απαντήσεις στα θέματα που τίθενται.

Εκείνο που θέλουμε είναι επίσης προτάσεις σας, πώς κρίνετε ότι θα έπρεπε αυτό το Δίκτυο και διαχειριστικά να συνεχίσει. Βεβαίως υπάρχει αυτή τη στιγμή μια γραμματεία στην ΚΕΔΕ. Να δούμε μήπως θα μπορέσει να αποκτήσει μια δικιά του γραμματεία το Δίκτυο. Και στις επόμενες συναντήσεις, και με την ΚΕΔΕ και με την ΕΕΤΑΑ, θα εξετάσουμε τις δυνατότητες πιο συγκεκριμένων δράσεων στην κατεύθυνση του να δώσουμε περισσότερες απαντήσεις σε αυτά που απασχολούν τους Δήμους σε αυτόν τον τομέα της βιομηχανικής κληρονομιάς.

Ευχαριστώ πολύ όλους για τη συμμετοχή σας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Η κυρία Λιλιμπάκη.

Μ. ΛΙΛΙΜΠΑΚΗ: Από ότι βλέπουμε από τις ερωτήσεις πραγματικά, όπως το είπε και η κυρία Μήτσου, το θέμα είναι της ενημέρωσης, της γνωριμίας με το αντικείμενο, και από εκεί και πέρα είναι πάρα πολλά τα ζητήματα, αλλά πιστεύουμε ότι από εκεί ξεκινάνε, από την ενημέρωση, και γιατί όχι, και κυρίως του κοινού, το οποίο όταν

χαθεί κάτι τότε αρχίζει και ενδιαφέρεται. Έχουμε πρόσφατο το παράδειγμα της Αλυσίδας που κατεδαφίστηκε σε κεντρικό σημείο της Θεσσαλονίκης, αλλά και πολλά άλλα παραδείγματα.

Πάρα πολύς κόσμος, και γιατί να το κρύψουμε άλλωστε, είναι και μεταξύ των μηχανικών, μεταξύ των ειδικών. Παραγνωρίζει την αξία αυτών των μονάδων, αυτών των μαρτυριών του παρελθόντος, και τα ονομάζει είτε εγκαταλελειμμένα, είτε (...).

Η γνώμη μου επομένως είναι μια σωστή και πλατιά ενημέρωση, και από εκεί και πέρα συζητιούνται όλα τα άλλα.

Μια ιδέα, μια μικρή αναφορά. Υπάρχει ένα πολύ σημαντικό τμήμα της πόλης μας εδώ, που είναι αντικείμενο διεκδίκησης μεταξύ του Δήμου, ιδιωτών και τα λοιπά. Η διαχείριση αυτού του εξαιρετικού χώρου, δεν χρειάζεται τώρα να το πούμε ποιο είναι, αλλά είναι (...), έχει για πολλές δεκαετίες αδρανοποιηθεί, είναι το πώς θα αποκτηθεί από το Δήμο. Πάρα πολλοί λοιπόν θέτουν την έννοια της διαπραγμάτευσης για αυτά τα ζητήματα. Πάρα πολλοί ιδιοκτήτες πιστεύω, από εκεί που έχουν το ακίνητο και τους επιβαρύνει κιόλας, ένα βάρος πάνω τους, θα προτιμούσαν ίσως μια διαπραγμάτευση, ίσως όχι με τις αντικειμενικές αξίες που είναι πάντα πολύ υψηλές, αλλά κάπου στην πορεία, προκειμένου να αποκτηθούν είτε από το Δήμο, είτε από παράλληλα ιδιωτική πρωτοβουλία, ή όποιο άλλο σχήμα βρεθεί.

Αυτό από εμένα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Ενημερωτικά έχω βάλει στο chat το e mail μου για να μου στείλετε ο καθένας ότι υλικό θέλει ώστε να το συγκεντρώσω. Η κυρία Δεληγιάννη και εσείς το γνωρίζετε το e mail μου έτσι και αλλιώς, οπότε θα πάρω και από εσάς το υλικό.

Δεν ξέρει αν θέλει ο κύριος Γούπιος να πει κάτι για κλείσιμο.

Ι. ΓΟΥΠΙΟΣ: Ναι. Νομίζω ότι ήταν μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση. Να ευχαριστήσουμε όλους για τη συμμετοχή.

Όπως είχαμε πει, την πρώτη συνάντηση που κάναμε με την κυρία Δεληγιάννη και μαζί σας, νομίζουμε ήταν η πρώτη συνάντηση αυτή για να δούμε πώς μπορεί να είναι μια μεγαλύτερη συνάντηση η οποία θα εντοπίζει κάποια ειδικά ζητήματα. Ήδη σήμερα εντοπίστηκαν δύο-τρία ζητήματα. Και το θέμα της καταγραφής, και το θέμα... το πώς μπορεί να μεταφερθεί σε Δήμο, άρα ιδιοκτησίας, αλλά και το θέμα της χρηματοδότησης. Ποια χρηματοδοτικά εργαλεία μπορούν να αξιοποιηθούν, (...) Πράσινο Ταμείο, ευρωπαϊκά προγράμματα και τα λοιπά.

Νομίζω ότι θα πρέπει να προγραμματίσουμε μια τέτοια συνάντηση που να είναι μια μεγαλύτερης διάρκειας, δεν ξέρω αν θα είναι μιας ημέρας ή δύο ημερών, που να αντιμετωπίζει ειδικά ζητήματα, και εκεί πραγματικά οι καλές πρακτικές, όπως ανέφερε και η κυρία συνάδελφος, η κυρία Τερζίδου, αν θυμάμαι καλά το όνομά της, να τεθούν και ειδικά ζητήματα για το πώς γίνονται τα πράγματα αυτά. Όχι μόνο τι γίνανε, αλλά ποια η διαδικασία, γιατί το κρίσιμο είναι να εντοπίσουμε τα προβλήματα και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι φορείς στη διαδικασία. Ανέφερε ο φίλος μου, ο Γιάννης ο Σπιλάνης, για τα προβλήματα που υπάρχουν με το Υπουργείο Πολιτισμού για τη συγκεκριμένη περίπτωση, αλλά νομίζω το κρίσιμο είναι να δούμε ποια προβλήματα, πώς αντιμετώπισαν σε ειδικές περιπτώσεις Δήμοι.

Και το τρίτο και τελευταίο που θα ήθελα να πω είναι ότι η λειτουργία αυτού του Δικτύου μπορεί να κάνει και (...) προτάσεις. Ανέφερε η κυρία Μαϊστρου την Επιτροπή που έχει συσταθεί, νομίζω (...) αν θυμάμαι καλά, για το θέμα της αξιοποίησης των παλαιών ακινήτων. Νομίζω, κυρία Μαϊστρου, έχετε δίκιο, ότι επειδή επεκτάθηκε σε όλα τα εγκαταλελειμμένα ακίνητα, σταμάτησε κάποια στιγμή. Θα πρέπει ίσως να το επαναφέρουμε και σαν ΚΕΔΕ και σαν Επιτροπή, να προτείνουμε, και σαν Δίκτυο, να πιέσουμε και προς αυτή την κατεύθυνση, πραγματικά να (...) και άλλα θεσμικά εργαλεία, και ευρωπαϊκά προγράμματα, προς αυτή την αξιοποίηση

για την πολιτιστική κληρονομιά. Και ειδικά χρηματοδοτικά εργαλεία και (...) πόρους. Δηλαδή στο ΕΠΑ θα μπορούσε να υπάρξει μια ειδική δράση για τα θέματα τεκμηρίωσης πολιτιστικής κληρονομιάς (...) της χώρας. Άρα μπορούν μέσα από αυτή τη διαδικασία να (...) τέτοια ζητήματα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Και εμείς ευχαριστούμε.

Ευχαριστώ πάρα πολύ και εγώ από τη μεριά της ΚΕΔΕ όλους σας για τη συμμετοχή σας, για τις παρατηρήσεις, για τις παρουσιάσεις. Ελπίζω να ήταν και για εσάς αρκετά εποικοδομητική η πρώτη μας συνάντηση, και ας ελπίσουμε ότι θα υπάρχουν και ακόμα καλύτερες και περισσότερες.

Να πω καλή συνέχεια σε όλους και καλό καλοκαίρι.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Συγγνώμη, να κάνω μια μικρή παρέμβαση, επειδή δεν είχαμε...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ναι, ναι. Ο κύριος Τσιρίκας.

ΤΣΙΡΙΚΑΣ: Εγώ είμαι από το Υπουργείο Πολιτισμού, από τη Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων. Βλέποντας ότι είστε έτοιμοι να κλείσετε, θα είμαι πολύ συνοπτικός. Μιλώντας για τις ευκαιρίες (...) χρηματοδότησης που μπορεί να έχουν οι Δήμοι συγκεκριμένα μπαίνοντας στις Πολιτιστικές Διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ένα καλό χρηματοδοτικό εργαλείο το οποίο παίζει πολύ στην Ευρώπη, είναι το Creative Europe, με το οποίο ασχολούμαστε και μοιραζόμαστε τεχνογνωσίες η Διεύθυνσή μας. Αυτό έχει (...) scale projects, δηλαδή (...) προγράμματα χρηματοδοτικών εργαλείων. Small scale projects, μπορεί να χτίσεις ένα project με δύο φορείς από δύο διαφορετικές χώρες, και να διεκδικήσεις διακόσια χιλιάδικα. Medium scale project, μπορείς να διεκδικήσεις χρηματοδότηση με άλλους τέσσερις φορείς, από τέσσερις διαφορετικές χώρες, να διεκδικήσεις ένα εκατομμύριο. Και

αντίστοιχα με άλλους εννιά φορείς, από εννιά διαφορετικές χώρες, μπορείς να διεκδικήσεις δύο εκατομμύρια.

Όλα αυτά τώρα έχουν μία ίδια χρηματοδότηση της τάξης του 20, 30 ή 40% αντίστοιχα, αλλά αυτό... η χρηματοδότηση αυτή μπορεί να μπει από έμμεσα κόστη, δηλαδή από κόστη που πληρώνονται έτσι και αλλιώς.

Για παράδειγμα, ένας Δήμος θέλει να χρηματοδοτήσει ένα φεστιβάλ. Μπορεί για την αίθουσα, μπορεί για το catering. Τα έξοδα αυτά που θα τα έκανε έτσι και αλλιώς για τις δικές του δράσεις, μπορεί να τα βάλει σε ένα πρόγραμμα του Creative Europe και να καλέσει και τους άλλους φορείς που συμμετέχουν σε αυτό το project που (...), και να τα περάσει σαν έξοδα του προγράμματος. Και έτσι μια δράση που θα χρηματοδοτούσε έτσι και αλλιώς, να τη χρηματοδοτήσει στα πλαίσια του προγράμματος αυτού, και να διεκδικήσει και όλα τα υπόλοιπα χρήματα.

Δηλαδή αν τρεις φορείς βιομηχανικής κληρονομιάς διεκδικούν εκατό χιλιάρικά και η ίδια χρηματοδότηση είναι 20%, αυτόματα (...) χιλιάρικά ανά φορέα. Ο Δήμος λοιπόν μπορεί εκεί πέρα να δώσει λεφτά που ήδη θα έδινε, να τα βάλει στον προϋπολογισμό του project, και να πει ότι εδώ αυτή την αίθουσα την νοικιάζουμε για την εκδήλωση (...) φεστιβάλ, και να (...) στα πλαίσια του προγράμματος αυτούς, και να διεκδικήσει μαζί με τους άλλους δύο φορείς τα υπόλοιπα ογδόντα χιλιάρικά. Το θέμα είναι ότι συνήθως εκεί που αποτυγχάνουν οι πολιτιστικοί φορείς στο να λάβουν χρηματοδότηση από το Creative Europe, είναι επειδή δεν έχουν, δεν ανήκουν (...) σε ένα φερέγγυο Δίκτυο. Το Δίκτυο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, της Βιομηχανικής Κληρονομιάς, που έχει πάρει ήδη Creative Europe, διάφορα μέλη του, το Work it Out χρηματοδοτείται από το Creative Europe εδώ και χρόνια παράδειγμα, είναι ένα φερέγγυο και ευρωπαϊκό Δίκτυο. Σε αιτήσεις τέτοιων προγραμμάτων, βλέπε Creative Europe, απαραίτητη υπόθεση στην αίτησή τους είναι να μπορέσεις να τους δείξεις ότι

μοιράζεσαι μια ευρωπαϊκή αξία με τα υπόλοιπα μέλη του προγράμματος, ότι είσαι ικανός να προωθήσεις μια ευρωπαϊκή αξία. (...) βάλεις ότι έχω πιστοποιηθεί, ότι είμαστε πιστοποιημένοι για αυτή τη διαδρομή του Συμβουλίου της Ευρώπης, μετράει πάρα πολύ στην αίτηση.

Επομένως αν θέλετε, αν σας ενδιαφέρουν περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με αυτά, απλά θα γκουγκλάρετε Δημιουργική Ευρώπη και θα σας βγάλει στο site των συναδέλφων μας, όπου μπορείτε να ζητήσετε περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με το Creative Europe. Να έρθετε σε επαφή μαζί μας για περισσότερη τεχνογνωσία σε σχέση με τις αιτήσεις.

Απλά στα πλαίσια της βιομηχανικής κληρονομιάς, είναι πιο εύκολο να πάρει κάποιος χρηματοδότηση για ότι δράση και αν θέλει να στήσει. Πολιτιστική, προβολής βιομηχανικής κληρονομιάς και ούτω καθεξής.

Και μια (...) ευκαιρία νομίζω που μπορεί να παρέχει ένα τέτοιο Δίκτυο, όπως αυτό της Βιομηχανικής Κληρονομιάς, είναι η ευκαιρία προβολής. Δηλαδή το κόστος συμμετοχής ενός φορέα είναι σχεδόν αμελητέο για τον προϋπολογισμό ενός Δήμου για παράδειγμα, είναι εκατό ευρώ το χρόνο. Η αλήθεια είναι ότι αν είσαι ανενεργός και (...) ένα τέτοιο Δίκτυο, εντάξει, δεν τα βγάζεις πίσω, αλλά υπάρχουν τόσες ευκαιρίες προβολής και διαφήμισης, για παράδειγμα εμείς τώρα στο... η Διεύθυνσή μας που έχει αναλάβει την επικοινωνία μεταξύ των ελληνικών φορέων που ανήκουν στις πολιτιστικές διαδρομές (...) του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα εκδώσει μαζί με το Συμβούλιο της Ευρώπης ένα (...) όπου θα προβάλλει και στην πραγματικότητα θα διαφημίζει καλές πρακτικές των φορέων που ήδη είναι ενταγμένοι στη βιομηχανική κληρονομιά. Κάποιοι από εσάς που είστε ήδη μέλη, έχετε πάρει και mail για να μας στείλετε τις επιλεγμένες δράσεις που θέλετε να προβάλλουμε με το (...) μας. Ένα τέτοιο (...), δεδομένου ότι θα το δουν πολλές χιλιάδες άνθρωποι, δηλαδή το Συμβούλιο της Ευρώπης που είμαι σίγουρος

ότι το ξέρετε, δεν είναι Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι 47 κράτη-μέλη, είναι πιο διευρυμένος (...) Οργανισμός, θα γίνει ψηφιακή έκδοση και θα φτάσει να έχει προβολή από χιλιάδες ανθρώπους. Αυτό, το κόστος μιας τέτοιας διαφήμισης, υπό κανονικές συνθήκες κάποιος θα πλήρωνε και χίλια και δύο χιλιάδες ευρώ ανά σελίδα. Εδώ είναι τσάμπα. Τσάμπα... εννοώ με τα εκατό ευρώ που βάζει κανείς, για να είναι (...) μέλος του Δικτύου, έχει και τέτοιες ευκαιρίες διαφήμισης.

Το θέμα μετά είναι ότι αν το υπολογίσουμε ας πούμε με βάση ενός τύπου που θα σας πει οποιαδήποτε εταιρεία management για παράδειγμα ότι πώς υπολογίζουμε το κόστος και το όφελος μιας διαφήμισης, και ένας τέτοιος τύπος είναι το return of investment, το χρησιμοποιούν όλοι οι διαφημιστές, τώρα το διαφήμιση μπορεί να μην ακούγεται ωραία λέξη, ας πούμε προβολή, θα σας πουν ότι ένας τύπος που χρησιμοποιούν όλοι είναι ο εξής. Το όφελος μιας δράσης, μείον το κόστος, δια του κόστους επί εκατό, για να δεις τι απόδοση δίνει η δράση. Επομένως αν έχεις το κόστος εκατό ευρώ συμμετοχής σε μια διαδρομή, το όφελος είναι τέσσερις άνθρωποι ειδικοί, τουρίστες που θα επισκεφτούν την τοπική σου Κοινότητα, και θα αφήσουν τέσσερα χιλιάρικά, που εγώ νομίζω ότι είναι και περισσότερα, αυτό που κάνεις είναι τέσσερις χιλιάδες μείον εκατό, τρεις χιλιάδες εννιακόσια, δια του εκατό, τριάντα εννιά, επί του εκατό για να σου βγάλει μετά το πόσο τοις εκατό, είναι απόδοση της τάξεως των τριών χιλιάδων εννιακοσίων τοις εκατό.

Είναι μεγάλη απόδοση, και εφόσον είσαι ενεργός, και συνεργάζεσαι με τα άλλα Δίκτυα στο εξωτερικό, και τους λες να προβάλλουν τις δράσεις σου, και εσύ τις δικές τους, νομίζω ότι μπορείς να έχεις μια πολύ καλή απόδοση και αυτού του τύπου.

Επομένως αυτά είναι μερικά πράγματα που ήθελα να πω. Τα είπα τώρα εν τάχει γιατί έβλεπα ότι ετοιμάζεστε να κλείσετε, και δυστυχώς τώρα κατάφερα να συνδεθώ.

Εφόσον ενδιαφέρεστε να επικοινωνήσετε μαζί μας για περαιτέρω πληροφορίες. Θα αφήσω το mail μου στο chat, καθώς και το mail του γραφείου μου. Και όποια ερώτηση έχετε τώρα, τα είπα λίγο εν τάχει, καταλαβαίνω ότι μπορεί να σας ζάλισα, παρακαλώ μη διστάσετε.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Τσιρίκα. Το mail του κυρίου Τσιρίκα βρίσκεται στο chat. Έχω βάλει και εγώ στο chat ότι το υλικό θα ανέβει στην ιστοσελίδα της ΚΕΔΕ, θα έχετε ενημέρωση.

Εάν δεν υπάρχει κάτι άλλο, νομίζω ότι μπορούμε να κλείσουμε τη σημερινή μας συνάντηση.

Ευχαριστώ πάρα πολύ όλους ξανά για τη συμμετοχή σας. Καλή συνέχεια σε όλους.

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Εμείς ευχαριστούμε πάρα πολύ, κυρία Μήτσου, και για όλη την ανάληψη της ευθύνης του συντονισμού της ημέρας. Ευχαριστούμε πάρα πολύ.
